

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 2/325 | GODINA XXXII | CIJENA 8 KN

VELJAČA 2013.

**BDJTE SA MNOM -
bit palijativne skrbi!**

Cijenjeni čitatelji,

drugi broj Ladonje u ovoj godini izlazi upravo na početku Korizme i to s ciljem da dade svoj doprinos što boljem i sadržajnjem doživljavanju tog svetog vremena. Imajući to na umu, i u ovom čemu broju promišljati o važnosti Godine vjere za sve nas. Vjerujem da nas na to posebno potiču silne rasprave i polemike u svezi s aktualnom problematikom zdravstvenoga odgoja ili nekom drugom važnom temom. Iz svega toga postaje jasno da čemo mi kršćani morati itekako dobro poznavati svoju vjeru i njezine istine da bismo se mogli nositi s izazovima današnjeg vremena. Postajemo svjesni da više neće biti dovoljno za nešto reći da je zlo ili grijeh i pozvati se na neki autoritet koji je tako rekao, već će to biti potreбno potkrijepiti vlastitim svjedočanstvom istine naše vjere.

Po riječima sv. Petra trebat će imati „obrazloženje nade koja je u vama“. Samo ako poznajemo svoju vjeru, moći ćemo je i svjedočiti u svagdašnjem življenu. Stoga nam i korizmno vrijeme dolazi kao dar od Boga ne zato da bismo to vrijeme priлагodili sebi i doživjeli ga samo u lijepim

običajima i folkloru, ne zato da i odricanje pretvorimo u pomodarstvo po kome ćemo se međusobno hvaliti tko se čega tobože odrekao. Dakako da ćemo i tjelesnim odričanjem nastojati dokazati, možda najprije sebi, da nismo na ovome svijetu samo radi toga da jedemo i pijemo, jer slijedimo Isusove riječi: „Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta.“ Ipak će biti puno važnije postiti od ogovaranja i iznošenja neistina o drugima, bit će puno korisnije odreći se sebičnosti, zavisti i oholosti. U Ladonji smo se željeli posvetiti i našoj brizi prema starijima i nemoćнима. To nije problem i zadaća nekih drugih, to je ispit savjesti svakoga od nas, to je mjerilo za sve naše zajednice i sredine. Kako se u našoj blizini osjećaju oni koji su najpotrebniji naše pomoći, to je slika našeg kršćanskog života, to je mjera naše autentičnosti i pobožnosti. Poštovani čitatelji, vjerujem da ste primijetili da iz broja u broj našeg lista nastojimo govoriti o našim župama, nastojimo razgovarati s pojedincima i zajednicama. Želimo ukazati da se u našoj Crkvi puno toga dobroga

VILIM GRBAC

i plemenitoga čini i to upravo danas kada se o Crkvi govori samo kroz afere i skandale i kada se ništa dobrog u njoj ne vidi. Sve nas to ne bi trebalo obeshrabriti, ustvari, to bi za sve nas mogao biti izazov i nadahnuc. Mi ćemo i dalje nastojati poticati na dobro, govoriti o smislu požrtvovnosti i životnih krijeva. I dalje ćemo se truditi činiti dobro i služiti svakome čovjeku. I to ne radi toga da bi nas netko hvalio, već radi toga jer je to naše kršćansko poslanje. Na tu odgovornost želi nas potaknuti korizmno vrijeme. Svega je toga itekako bio svjestan sluga Božji Miroslav Bulešić koji je imao hrabrosti životom svjedočiti svoju vjeru. Nadamo se da ćemo već u sljedećem broju moći objaviti točan datum njegove beatifikacije. Neka nam i u tom važnom trenutku za našu Crkvu upravo on bude uzor i zagovor. Cijenjeni čitatelji, svima vama želim ugodne i korisne trenutke uz vašu i našu Ladonju.

Misa povodom Dana posvećenog života

„Djeca nisu vlasništvo države, izručena na milost i nemilost trenutačnog režima, nikakva navodna znanost, nijedan režim ne smije izvrgavati djecu pokusima. Ljudska prava i prava djeteta ne proizlaze iz političkih zakona. Zakon ih samo deklarira i mora ih štititi“, istaknuo je Biskup.

ZAGREB Zagrebački pomoćni biskup Valentin Pozaić predvodio je svečano misno slavlje povodom Dana posvećenog života u subotu 2. veljače u zagrebačkoj prvostolnici. U koncelebraciji su bili predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica dr. o. Vinko Mamić te tridesetak svećenika, većim dijelom redovničkih poglavara.

Govoreći o blagdanu Prikazanja Gospodinova u hramu, Biskup je u homiliji rekao kako čin prikazanja i otkupljivanja prvorodenca ističe činjenicu da su djeca dar Božji, dragulj koji treba brižno čuvati i njegovati, odgajati sa strahopostrovanjem. „Djeca nisu vlasništvo države, izručena na milost i nemilost trenutačnog režima, nikakva navodna znanost, nijedan režim ne smije izvrgavati djecu poku-

sima. Ljudska prava i prava djeteta ne proizlaze iz političkih zakona. Zakon ih samo deklarira i mora ih štititi“, istaknuo je Biskup.

Crkva s radošću prepoznaje prisutnost mnogih žena i muškaraca koji su svojim životom postali znak evanđelja, bilo usred svijeta, bilo skriveno u ljepoti dobro poznate, cijenjene i voljene klauzure i kontemplacije. I po njima Kristova ljubav, caritas, pokreće i mijenja povijest, čuva nadu u pobjedu dobra, istine i pravde i oni svjedoče „vrata paklena neće je nadvladati“, istaknuo je biskup Pozaić. Usred pustinje života, usred izopačenosti, oni u progonu i izbjeglištvu, oni u osobnim usponima i padovima, mnogi pojedinci i obitelji, stariji i mlađi u potrazi za istinom i smislim života raduju se kad nađu na posvećene osobe i zajednice, ‘studence vode žive’. Raduju se u nadi da će posvećeni vjerno i beskompromisno štititi svaki život i svako dijete i dostojanstvo svake ljudske osobe stvorene na sliku Božju, istaknuo je Biskup. Na kraju mise redovnice i redovnici obnovili su svoje zavjete, a potom je riječ zahvale predvoditelju slavlja uputio dr. Mamić. Biskupu Pozaiću čestitao je osmu obljetnicu imenovanja za zagrebačkog pomoćnog biskupa. Sve je, pak, pozvao na povezanost u molitvi „kako bi ovaj svijet upoznao da nas je Bog izabrao i za svoje glasnike odredio“. (IKA/L)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Ana Cvitan, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovница: Ususret Usksrsu

HRVATSKA DEMOKRACIJA I INDOKTRINACIJA

 JOSIP GRBAC

Ako i na hrvatskim fakultetima nije jasno što je to indoktrinacija, onda ne čudi ako smo na ljestvici konkurentnosti, ne samo u investicijama i gospodarstvu nego i u znanosti svrstani u kategoriju treće lige. Ako je neargumentirani napad na Crkvu postao najveći dokaz nečije znanstvenosti, onda neku višu kategoriju sada i ne zaslužujemo.

Judith Reisman, koja je proteklih dana svojim predavanjima o spolnom odgoju obilazila Hrvatsku, mogla je u toj Hrvatskoj mnogo toga naučiti. Pretpostavljam da su je spoznaje koje je dobila u Hrvatskoj toliko rastužile da sada neprestano plače. Naime, iako dolazi iz SAD-a, jedne velike demokratske zemlje s razvijenom kulturom višestranačja i tolerancije, gdje zakonodavstvo neka prava čovjeka, kao što je pravo na slobodno iznošenje vlastitih stavova, beskompromisno brani od Parlamenta do ulice, nije mogla ni slutiti kako još mnogo toga ne zna o demokraciji, ljudskim pravima, toleranciji, znanosti i...pristojnosti. Sve je to mogla naučiti u Hrvatskoj. Sada joj je sigurno žao zbog tog dugovječnog neznanja (jer ipak je žena u godinama) te plače zato što puno prije nije došla u Hrvatsku i obogatila svoj svjetonazor.

Hrvatska znanstvenost pod navodnicima

Prvo što je Reisman mogla naučiti jest da ona nije znanstvenica. Iako je zvanje i akademске titule stekla u SAD-u, hrvatski su znanstvenici i „znanstvenici“ odmah zaključili kako ona nije nikakav znanstvenik. Čim je izgovorila neke teze koje nisu bile po volji slušateljima, izgubila je sve akademске stupnjeve. Na nekim hrvatskim fakultetima u Zagrebu doživjela je gotovo pravi linč, ne možda toliko od samih studenata od kojih se neka kritičnost uvijek može i mora očekivati, koliko od njihovih znanstvenika-predstojnika. Podsetimo da su joj akademsku naobrazbu negirali znanstvenici sa Sveučilišta koje na svjetskoj

rang listi najboljih sveučilišta nije ni među prvih tisuću. Prema najnovijoj rang listi koju redovito objavljuje Webometric, od hrvatskih sveučilišta ono u Zadru našlo se na 1254. mjestu, Sveučilište u Zagrebu zauzelo je 1449. mjesto, a splitsko se našlo na 3737. mjestu. Prije pola godine stanje je bilo još lošije. I sada si mi uzimamo za pravo nijekati znanstvenost nekome tko ima akademske titule u zemlji čija su sveučilišta u samom vrhu te rang liste. Nije za vjerovati.

Izopačena demokracija

Drugo što je mogla naučiti jesu pravila demokracije. Parlament jedne države ogledalo je demokracije u toj zemlji. Ona je, stoga, očito mislila da je Parlament prvi od institucija jedne države koji mora biti otvoren za dijalog, upoznavanje s različitim mišljenjima, mjesto koje mora biti otvoreno za iznošenje različitih stavova. No, shvatila je da Hrvatski sabor tu demokraciju shvaća drugačije. Za neke ljude u Saboru (pa i neke od njihovih birača) u Saboru može govoriti samo onaj tko iznosi stavove sukladne mišljenju saborske većine. Oni suprotnih mišljenja nemaju tamo što tražiti. Valjda iz straha da se netko iz te saborske većine ne predomislí i eventualno iskočí iz stranačkih i svjetonazorskih klišaja. Naime, nitko nije ni pomislio da bi sabornici trebali prihvati stavove s kojima se ne slažu. No, tragično je što ih nisu htjeli ni poslušati. Ispalo je tako tragikomicno optužiti nekoga da niječ holokaust očito ne znajući da je taj netko i sam mnogo pretrpio zbog holokausta. Svjestan i hotimičan ostanak u neznanju najbolji je paravan ako netko ne želi doznati što je objektivna istina. A objektivna istina može se steći samo sagledavanjem i jedne i druge strane međe koja se zove istina.

Tko to indoktrinira mlade?

Pogotovo je Reisman mogla naučiti tko to indoktrinira mlade u Hrvatskoj. Naime, indoktrinacija je nametanje nekome vlastite doktrine ne dajući mu mogućnost da sasluša i drugu stranu. To se dogodilo kako u Saboru, tako i na nekim hrvatskim fakultetima. No, dekan jednog od tih fakulteta „mudro“ i zajapureno ustvrdio je kako zapravo Crkva indoktrinira mlade. Naravno, kako i priliči kod nas, nije smatrao potreb-

nim tu tvrdnju potkrnjepiti argumentima. Logično je da se čovjek pita: pa gdje i kada je to Crkva zabranila nekome da sluša raznorazna „mozganja“ koja su u posljednje vrijeme pokušala opravdati model spolnog odgoja koji se provodi u školi? Koga ili kada je to Crkva nekoga indoktrinirala i zabranila mu čuti drugo mišljenje, ići na neko predavanje gdje su se iznosili stavovi drugaćiji od onih koje zastupa Crkva? Zar nije u jednom jedincatom pokušaju da se na HTV-u iznese i druga strana medalje sve završilo zabranom te emisije i prijetnjom sankcijama novinarke? Ako i na hrvatskim fakultetima nije jasno što je to indoktrinacija, onda ne čudi ako smo na ljestvici konkurentnosti, ne samo u investicijama i gospodarstvu nego i u znanosti svrstani u kategoriju treće lige. Ako je neargumentirani napad na Crkvu postao najveći dokaz nečije znanstvenosti, onda neku višu kategoriju sada i ne zaslužujemo.

Slika Hrvatske u svijetu

Sva sreća što visokoobrazovani ljudi iz Europe i svijeta samo sa smiješkom odslušaju neke naše demagoške fraze. Oni to teško mogu shvatiti jer su naučeni argumentirano dijalogizirati. No, najgore je što je slika o Hrvatskoj koju šaljemo u svijet vrlo loša. I ta je slika oformljena u najvišim političkim i akademskim institucijama države. Tako nam malo mogu pomoći svi antidiskriminacijski zakoni koje ćemo napisati. Oni su samo plod raznih lobija u Hrvatskoj ili nužnosti da se usuglasimo s europskim i svjetskim standardima. Tko će nam povjerovati u naše dobre namjere ako diskriminiramo nekoga s čijim se mišljenjem ne slažemo, ako ga samo zbog toga omalovažavamo, ako sasvim proizvoljno i neargumentiramo svakodnevno nekoga osuđujemo, pogotovo Crkvu? Što u tom kontekstu znače antidiskriminacijski zakoni? Znaće jedno veliko ništa. Stoga sam uvjeren da gospođa Reisman sada ne plače zbog spoznaja koje je stekla u Hrvatskoj, nego se sa svojim prijateljima zabavlja i smije. Vjerojatno se uvjerila da je Hrvatska još jako daleko od nekih svjetskih standarda ophodenja s neistomišljenicima. Važno je samo da ta svoja iskustva o hrvatskoj stvarnosti ne prenese drugima.

Opet isto...

 LUKA PRANJIĆ

Hrvatska današnjice: ne možemo biti socijalna država kao Švedska, ekonomski sila kao Njemačka, zemlja bez korupcije kao Norveška, ali zato možemo biti izopačeno liberalniji od sviju njih zajedno, kod nas svatko može raditi što hoće i biti kakav želi, mi ćemo biti zemlja "posebnih", zemlja "drugačijih", gdje će upravo posebni i drugačiji krojiti politiku i nametati se većini "istih".

Trebao sam, po preporuci Uredništva, ovaj članak kao i prošli, posvetiti nekoj od središnjih tema Drugog vatikanskog sabora. Nažalost, opet moram odustati od svoje nakane i baviti se onim stvarima koje su nam već svima "preko glave". Da, pogodili ste, opet spolni odgoj, homoseksualci, plakati, zabranjene emisije i ostale "vruće" teme koje nikako da se ohlade. Imam dojam da su rasprave o tim stvarima ideološka prepucavanja, "vraćanja lopte", kao i praćenje svega toga od strane običnoga puka, iscrpile iz hrvatskog naroda toliko "kolektivne" energije, koliko je otprilike trebalo Nijemcima da dignu svoju zemlju iz pepela nakon Drugog svjetskog rata. U općoj histeriji i ludilu oko zdravstvenog odgoja najveći je gubitnik "zdrav razum" i svatko tko ga imalo koristi. Što se zapravo događa? Koja je pozadina svega toga? Odgovor se skriva u dvjema naizgled banalnim narodnim izrekama.

Vidjela žaba da se konj potkiva pa i ona digla nogu!

Ova mudra poslovica možda ponajbolje opisuje "hrvatski kompleks". U zemlji neuспjeli tranzicije koja traži svoje mjesto pod suncem, iako joj ga je Bog već dao, jedan tragičan narod, kako nažalost on sam sebe poimlje, imenom hrvatski, pošto-poto želi ići ukorak s "velikima". Želi se dokazati baš kao nezreli tinejdžer koji nastoji biti

prihvaćen u društvo starijih od sebe, pa pomisli: "Nisam jak kao vi, niti sam velik kao vi, ali zato mogu raditi gluposti veće od vas, to će vam se sigurno svidjeti!" I tako, želeći prednjačiti u glupostima kad već ne može u pametnim stvarima, sam od sebe pravi budalu, ponižava se i zabavlja starije.

U našoj situaciji to bi bilo ovako: ne možemo biti socijalna država kao Švedska, ekonomski sila kao Njemačka, zemlja bez korupcije kao Norveška, ali zato možemo biti izopačeno liberalniji od sviju njih zajedno, kod nas svatko može raditi što hoće i biti kakav želi, mi ćemo biti zemlja "posebni", zemlja "drugačijih", gdje će upravo posebni i drugačiji krojiti politiku i nametati se većini "istih".

Poturica gori od Turčina

Servilni hrvatski narod kojem je tuđe uvijek bolje i dragocjenije i koji jednostavno ne zna što bi sa svojom autonomijom u trenutcima povijesti kad ju posjeduje, trajno traga za nekim novim "Pactama

Conventama", žudeći za moćnim gospodarima. I tu se treba dokazati! Pa rekosmo onomad Turcima: "Da vidite kako tek naša sabљa siječe u vašoj službi." Nacistima: "Da vidite kako tek mi upravljamo logorima." Komunistima: „Da vidite kako se mi obračunavamo s popovima i unutarnjim neprijateljima iz vlastitog naroda.“ Tako danas, po toj već dobro uhodanoj shemi, Europskoj uniji velimo: "Vi dajete veća prava "pederima" i rušite tradicionalne vrijednosti? Ma da samo vidite kako to nama ide!"

Na kraju takvih i sličnih autodestruktivnih podvigova, budimo se, ostavljeni i izigrani od gospodara kojima služimo, u pepelu vlastite paleži, te započinjemo iznova, ni iz čega, uz veliku muku i trud, uglavnom uspješno.

Valjda će se jednom i taj "začarani krug" prekinuti. Trebamo samo znati učiti iz vlastitih pogrešaka. Nadam se da ću sljedeći put ipak pisati o nečem drugom.

PRAH I PEPEO

NIKOLA MLADINEO

Korizma je jedna Radosna vijest – put otvoren prema Bogu! Put povratka i obraćenja koji započinje prihvaćanjem naše duboke stvarnosti praha, a završava u Uskrsu, našem ponovnom rođenju u Pashalnom otajstvu Isusa Krista, kada će prah uskrnuti na novi život.

Prva slika koja nas dočekuje na početku Korizme jest pokorničko posipanje pepelom na srijedu Pepelnice, praćeno riječima Predsjedatelja: "Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah obratiti." Ovaj obred u svojoj biti ne predstavlja poziv na nešto izvanredno, već podsjeća na ono što čovjek doista jest, od čega dolazi i što će ostati od njega na ovoj zemlji. Na isti način i vrijeme Korizme svom svojom posebnošću zapravo samo potiče čovjeka da promatra stvari u istinitoj dimenziji, da se suoči s onim što jest ili bolje rečeno s onim što nije. A što čovjek jest ili što nije, a trebao bi biti?

Prije svega čovjek nije samo prah. Stvoren je od praha pošto mu je bio udahnut duh životvorni, kako čitamo u Knjizi Postanka: "Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša." (Post 2,7) Život čovjekov dolazi, dakle, samod Boga i bez Boga čovjek se poništava. Spomenimo Abrahama koji se pred Bogom priznaje "prahom i pepelom" (Post 18,27) ili Joba koji kaže: "Sjeti se, k'o glinu si me sazdao i u prah ćeš me ponovo vratiti." (Job 10,9) Bog je doista onaj koji čovjeka poziva iz praha i u prah ga vraća, kako nas uči Propovjednik: "I vrati se prah u zemlju kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu koji ga je dao." (Prop 12,7) Na posljeku, i cijeli je svijet samo prah pred Bogom, kao što kaže Knjiga Mudrosti: "Svi

narodi su kao kap iz vedra, vrijede kao prah na tezulji." (Mudr 11,22) Priznati se prahom znači stoga priznati se da smo bez života, kojeg nam je Bog dao, absolutno ništa. Gubimo se, nestajemo, kao raspršeni u vjetru.

Ako nas liturgija srijede Pepelnice naziva prahom, govori nam o duhu koji nemamo, životu bez kojega prah ostaje samo prah. Tako dolazimo do sljedećeg značenja posipanja pepelom, a sadržano je u drugim popratnim riječima obreda: "Obrati se i vjeruj Evanđelju!" To je odjek drevne liturgije vezane uz red pokornika. Kada bi neki javni grešnik tražio povratak u Crkvu, trebao je ući u red pokornika i činiti pokoru. U početku je ona trajala dulje vrijeme, više godina, a potom je bila svedena samo na vrijeme Korizme. Tako bi na Čistu srijedu Biskup posipao pokornike pepelom, stavljao im pokorničku odjeću te bi napustili zbor vjernika. Potom bi tijekom cijele Korizme u postu i molitvi tražili oproštenje za svoje grijehe i molili za povratak u zajednicu. Na Veliki četvrtak bi u nazočnosti biskupa i cijelog naroda bili ponovno primljeni u Crkvu. Posipanje pepelom, dakle, na neki način poručuje da je red pokornika proširen na sve nas. Naime, teško da bi netko mogao reći da nema za što tražiti oproštenje od Boga i zajednice.

"Pristupiti korizmenom vremenu znači prije svega ozbiljno prihvati potrebu našeg obraćenja. Naime, prečesto je naš život uspostavljen i voden tako kao da Boga nema. Bez božanskog života u nama cijelo naše biće polako se raspada u prašinu. To nije nešto što nas čeka tek nakon naše smrti, na organskoj razini, već to osjećamo već sada, na metafizičkoj razini, u dubini naše duše. Grijesi, i mali i veliki, ubijaju u nama Božji život. Napuštajući Boga, izvor našeg postojanja, s užasom otkrivamo našu stvarnost prašine. I sve što dodirujemo pretvara se također u prah: sva naša zalaganja, planovi, želje, odnosi s drugima – sve se poništava. U tom smislu govorit se o besmislu života, mučnini postojanja, tješkobi koja u naše vrijeme naširoko zahvaća sve slojeve društva."

Zato je Korizma jedna Radosna vijest – put otvoren prema Bogu! Put povratka i obraćenja koji započinje prihvaćanjem naše duboke stvarnosti praha, a završava u Uskrsu, našem ponovnom rođenju u Pashalnom otajstvu Isusa Krista, kada će prah uskrnuti na novi život. Možemo se tako, poput rasipnog sina koji je spoznao svoje stanje bijede, staviti na put povratka k našem Ocu koji nas čeka raširenilih ruku da nam pun ljubavi iskaže milosrde. Crkva nas stoga po liturgiji Korizme poziva na pomirenje s Bogom, dovikujući nam po sv. Pavlu: "Evo, sad je vrijeme milosno; evo, sad je vrijeme spasu!" (2Kor 6,2)

jest, ono što nije. Na drugom mjestu Isus kaže: "Čuvajte se kvasca farizejskog, to jest licemjerja." (Lk 12,1) Sličnu usporedbu donosi nam i sv. Pavao: "Očistite stari kvasac da budete novo tjesto, kao što i jeste beskvasni jer već je žrtvovana Pasha naša, Krist. Zato svetkujmo, ne sa starim kvascem ni s kvascem zloće i pakosti, nego s beskvasnim kruhovima čistoće i istine." (1Kor 5,7-8) Dakle, kao što su Židovi već u Isusovo vrijeme bili zaokupljeni time da očiste svoje kuće od starog kvasca kako bi mogli dostoјno slaviti Blagdan beskvasnih kruhova – Pashu, tako sv. Pavao poziva kršćane da očiste svoja srca od kvasca licemjerja i zloće i da prime Krista, novi kruh za život svijeta.

Pristupiti korizmenom vremenu znači prije svega ozbiljno prihvati potrebu našeg obraćenja. Naime, prečesto je naš život uspostavljen i voden tako kao da Boga nema. Bez božanskog života u nama cijelo naše biće polako se raspada u prašinu. To nije nešto što nas čeka tek nakon naše smrti, na organskoj razini, već to osjećamo već sada, na metafizičkoj razini, u dubini naše duše. Grijesi, i mali i veliki, ubijaju u nama Božji život. Napuštajući Boga, izvor našeg postojanja, s užasom otkrivamo našu stvarnost prašine. I sve što dodirujemo pretvara se također u prah: sva naša zalaganja, planovi, želje, odnosi s drugima – sve se poništava. U tom smislu govorit se o besmislu života, mučnini postojanja, tješkobi koja u naše vrijeme naširoko zahvaća sve slojeve društva.

Zato je Korizma jedna Radosna vijest – put otvoren prema Bogu! Put povratka i obraćenja koji započinje prihvaćanjem naše duboke stvarnosti praha, a završava u Uskrsu, našem ponovnom rođenju u Pashalnom otajstvu Isusa Krista, kada će prah uskrnuti na novi život. Možemo se tako, poput rasipnog sina koji je spoznao svoje stanje bijede, staviti na put povratka k našem Ocu koji nas čeka raširenilih ruku da nam pun ljubavi iskaže milosrde. Crkva nas stoga po liturgiji Korizme poziva na pomirenje s Bogom, dovikujući nam po sv. Pavlu: "Evo, sad je vrijeme milosno; evo, sad je vrijeme spasu!" (2Kor 6,2)

IRENA HRVATIN

diplomirani kateheta, novi urednik, autorica dokumentarnih filmova

Rođena je u Kopru, srednjoškolsko obrazovanje završila je u Buzetu i Poreču te teologiju u Rijeci. Od 1991. do 1995. godine predavala je vjeronaute u osnovnoj školi i gimnaziji u Buzetu. Za vrijeme studiranja teologije u Rijeci bila je dopisnik Slobodne Dalmacije i suradnica Radio Istre gdje je vodila vjersku emisiju. Od 1996. godine zaposlena je na HRT-u u informativnom programu Hrvatske televizije - TVC Rijeka.

PRIPREMIO: ŽELJKO MRAK

L: Početkom 90-ih predavali ste vjeronaute u osnovnoj i srednjoj školi. Nakon gotovo pola stoljeća vjeronaute dobiva pravo javnosti, odnosno mogućnost poučavanja u katoličkoj vjeri izvan prostora vjeronaučnih dvorana. Kako je to izgledalo, Vaša iskustva?

Mogu reći da je svakako bio velik izazov u ono vrijeme ući u školu i predavati predmet koji je do tada bio nezamisлив у склопу školskog rasporeda. Bilo je to vrijeme velikog žara i želje da se u učionicama, među djecom, prvi put nakon 5 desetljeća progovori o, do tada u javnosti nepoželjnoj, temi, zbog koje su mnogi bili proganjeni.

U vrijeme tih početaka bilo je malo vjeroučitelja. Imala sam prepunu satnicu.

Interes za vjeronaute bio je velik i kod djece, ali i kod roditelja. Mnoga su se djeca u ono vrijeme sama odlučivala za primanje svetih sakramenata. Nedjelje su mise bile prepune djece. Sjećam se velike znatiželje koja je često bila prisutna i kod djece, ali i roditelja kada su u pitanju vjerske teme.

L: Što se po pitanju vjeronaute promijenilo u posljednjih 20-ak godina?

Čini mi se da se od 90-ih do danas vjeronaute u školama učvrstio i usavršio.

Možda više nema toliko žara i euforije kao u počecima, ali smatram da vjeronaute donosi puno kvalitetnog sadržaja koji djece ne mogu naučiti ni u jednom drugom predmetu. Upravo to što se za vjeronaute u školama i nakon više od 20 desetljeća odlučuje visoki postotak djece, puno go-

nar- tarnih

vori o tome koliko je on potreban u školi. Mislim da svakako nije odmogao roditeljima u odgoju djece.

L: Kao novinar-urednik redovito pratite i djelovanje Crkve te surađujete s Religijskim programom HTV-a. Kako ocjenjujete rad religijskog programa i ima li on dovoljno minutaže na javnoj televiziji?

Religijski program trenutno ima širok spektar sadržaja. Ima dovoljno prostora za djelovanje i kreativno izražavanje. Važno je dobro iskoristiti taj medijski prostor, pronaći dobre teme i na zanimljivih način približiti gledateljima.

L: Jedan od najvažnijih projekata u Vašoj novinarskoj karijeri, kako ste rekli, bio je uređivanje i vođenje dvodnevногa programa

ma HTV-a za vrijeme boravka pape Benedikta XVI. u Hrvatskoj. Velik novinarski izazov i novo iskustvo?

Da, bio je to velik novinarski izazov. Željeli smo približiti papu Benediktu XVI. ljudima u Hrvatskoj bez obzira jesu li oni vjernici ili nisu. I čini mi se da smo u tome uspjeli jer je prvi program HTV-a u ta dva dana bio najgledaniji program u Hrvatskoj. Dok su kamere HTV-a pratile Benedikta XVI., zajedno s kolegom Jozom Barišićem vodila sam emisije koje su emitirane uživo iz studija na Prisavlju. Bilo je to sveukupno oko 20 sati programa u dva dana. U emisijama je sudjelovalo 30-ak gostiju među kojima su bila najveća imena iz područja teologije, diplomacije, politike. Predstavili smo Benedikta XVI. iz perspektive znanstvenika, vrhovnog poglavara Katoličke crkve, a oni koji su ga dobro poznavali govorili su o njemu kao čovjeku.

Bilo je to nezaboravno iskustvo prepuno napetosti, adrenalina, nepredviđenih situacija, ali sve je to zajedno učinilo program još zanimljivijim. To mi je iskustvo izuzetno dragocjeno i korisno za daljnji rad.

L: Autorica ste nekoliko dokumentarnih filmova o raznim temama. Možete nam reći nešto više o njima i možda o planovima za neke nove filmove?

Dosad sam napravila petnaestak dokumentarnih filmova.

Među njima su svakako najvažniji filmovi o velikanima istarske povijesti mons. Boži Milanoviću i Josipu Turčinoviću.

-Film **Tragovi jedne vizije – Božo Milanović**“ (2010.) govori o svećeniku-visionaru koji je bio ključna osoba u vrijeme određivanja granica između Jugoslavije i Italije i dokazivanju kome Istra treba pripasti. Zahvaljujući njegovim dokazima, matičnim knjigama i statističkim podacima o strukturi stanovništva, Pariškim sporazumom iz 1947. Istra je pripojena Hrvatskoj. Film je u više navrata prikazan na HTV-u.

-Film “**Sijač riječi – Josip Turčinović**” (2011.) govori o svećeniku, vizionaru, publicistu, kulturnom djelatniku, i nadasve skromnom istarskom glagoljašu koji je cijeli svoj život usmjerio prema oplemenjivanju ljudskoga duha kao i prema podizanju vjere i kulture u svome narodu.

Drugi vatikanski koncil bio je prijelomni događaj u životu Josipa Turčinovića i utjecao je na cijelokupno njegovo djelovanje. U filmu govorimo o osnivanju izdavačke kuće Kršćanska sadašnjost. Bio je jedan od osnivača i duša te izdavačke kuće i upravo zahvaljujući Turčinoviću, hrvatski je narod bio među prvim evropskim narodima koji

je iza Drugog vatikanskog koncila imao liturgijske knjige na materinskom jeziku.

– Najnoviji film snimala sam prošle godine u sklopu serijala Vatikanski Hrvati u kojem je predstavljen Nikola Eterović, tajnik biskupske sinode, bivši apostolski nuncij u Ukrajini...

Film je emitiran na Badnjak prošle godine.

– Trenutačno pripremam scenarij za film o Miroslavu Bulešiću koji će u rujnu biti proglašen blaženim.

– Osim filmova vjerske tematike, zanimaju me i druge teme. Stoga sam u posljednjih petnaestak godina napravila filmove o Skrivenom blagu Motovunske šume-tartufima, o uzgoju i preradi aromatičnog bilja, o uzgoju vinove loze i vinaru Morenu Coronici, zatim filmovi o psihički bolesnim odraslim osobama u Domu Moto-

RAZGOVOR

vun, o Domu za stare i nemoćne osobe u Rovinju.

L: Zdravstveni odgoj, točnije 4. modul zdravstvenog odgoja središnja je tema u posljednje vrijeme i zaokuplja pozornost svekolike javnosti. Na tragu toga kako komentirate odnos aktualne vlasti i predstavnika Crkve?

Očigledno je da se u posljednje vrijeme poprilično zaoštravaju odnosi između Crkve i države. Čini mi se da se sva ova događanja u Hrvatskoj mogu svesti pod zajednički nazivnik zvan sekularizacija. Unazad nekoliko godina, najprije se, pod pritiskom javnog mišljenja, počelo tražiti da se maknu križevi iz javnih prostorija, potom stiže i prijedlog da se opet vjeronauk ne održava u javnim prostorijama jer, eto, makar se većina stanovnika izjašnjava katolicima, želi nas se prodati pod sekularnu zemlju, odnosno državu bez vjere. Zaoštravanje odnosa između Crkve i države kulminiralo je zdravstvenim odgojem, odnosno 4. modulom koji je u škole ušao na mala vrata s puno nepoznanica.

Iako se u javnosti na sva zvona govori o sukobu između Crkve i vlasti zbog sporog 4. modula, malo je onih koji znaju što on zapravo donosi. Bune se uglavnom oni koji o tome znaju, a čude se oni koji malo ili ništa o tome ne znaju.

Budući da u Hrvatskoj žive većinom katolici, razumljivo je da Crkva staje u obranu moralnih i etički vrijednosti. Postavlja se samo pitanje u čijem interesu djeluje vlast koja narod želi odvesti nekim potpuno novim smjerom.

L: Prošle smo godine proslavili 200. obljetnicu rođenja velikana Istre, biskupa i narodnog preporoditelja, Jurja Dobrile. Autorica ste filma „Tragovi jedne vizije – Božo Milanović“. Koliko su i danas potrebne i aktualne ideje ove dvojice hrvatskih istarskih preporoditelja?

.... Ideje dvojice velikana svedremenske su i mogu se u mnogočemu primijeniti i danas. U svakom slučaju, upravo bi nam takvi ljudi trebali biti uzor u djelovanju. Iako nam se ponekad čini da su naša vre-

mena najteža, ti su velikani djelovali u još opasnijim i burnijim vremenima za Crkvu, ali nisu posustajali, već su hrabro išli dalje i ostvarivali svoje ciljeve usmjerene za dobrobit svojega naroda. Čini mi se da upravo ovo posljednje danas nedostaje.

L: Što je danas po Vama potrebno hrvatskom društvu da izade iz stanja rezignacije, malodušja, iz stanja "ništa ne možemo". Je li to možda onaj unutarnji poriv htijenja i ljubavi za svoje i za više vjere u sebe?

Mislim da su potrebne neke stvari koje nisu ostvarive preko noći. Prvo, s obzirom da je kod nas politika glavni akter svega što se događa, od strane političke elite treba doći prvi signal promjena. Nažalost, toga nema. Dakle, potrebni su novi ljudi u vrhovima hrvatske politike koji će biti više socijalno osjetljivi i stručniji u svom poslu. Drugo, i od strane medija potreban je konzensus da se odmaknu od senzacionalizma i počinju iznositi pozitivne sadržaje. Dakle, potreban je napor od strane svih relevantnih čimbenika društva. Tek tada možemo očekivati da će obični ljudi početi kreativno razmišljati i odgovorno raditi s vjerom u bolju budućnost.

L: Jedna Vaša poruka čitateljima Landonje?

Neka se svi aktivno uključe kako bi Landonja mogla biti prostor kreativnog pisanja i razmišljanja, bez ideoloških i demagoških primjesa. To je izuzetno važno danas kada u Hrvatskoj takvih glasila ima izuzetno malo.

Turneja medulinskih župnih zborova

MEDULIN: Tijekom netom minulih božićnih blagdana po prvi je put, na inicijativu voditelja zborova, održan niz susreta župnih pjevača Općine Medulin. Četiri župna zbor: Svetе Agnese iz Medulina, Zvijezda mora iz Banjola, Svetog Nikole iz Pješčane Uvale i Svetog Lovre iz Premanture nastupili su, svaki sa svojim pomno biranim repertoarom, u tri župne crkve na području Općine Medulin: Medulinu, Banjolama i Pješčanoj Uvali.

Voditelji župnih zborova Općine Medulin:
Nađa Martinčić, Andrej Angelini, Ana Bedrina i
Mirjana Veljović.

Na prvom nizu susreta medulinskih župnih zborova nastupilo je pedesetak pjevača

No, to je svojevrsni rezultat već uigrane suradnje crkvenih zborova s općinskim poglavarstvom. Učestala je, naime, praksa njihova sudjelovanja, po potrebi, u najrazličitijim zbivanjima i izvan strogog liturgijskog domene pa su tako imali koncert za umirovljenike, nastupili su prigodom svečanosti otvaranja šetnice u Banjolama, prigodom podjele darova djeci za Svetog

Nikolu, sudjeluju na međunarodnim susretima Općine s pobratimljenim mjestima u inozemstvu i na drugim općinskim proslavama i događanjima. Pjevači, zajedno sa svojim voditeljima, izrazili su zadovoljstvo tim blagdanskim susretima i nastupima te nadu da će takva druženja postati još jedna lijepa blagdanska tradicija. (G.K.)

BISKUPIJA POREČKA I PULSKA

TEČAJ
ZA ŽUPNE SURADNIKE
2013.

Pazinski kolegij, Dobrilina 6, Pazin
16. veljače 2013. – 9. ožujka 2013.

VJEROVANJE
I DOKUMENTI II. VATIKANSKOG KONCILA
PROGRAM TEČAJA

1. Subota, 16. veljače 2013.
Tijek susreta
• 9.30 - 10.30 - PREDAVANJE na temu:
Bog Otac
Predavač: prof. dr. sc. Antun Tamarut
• 10.30 - 11.00 – odmor
• 11.00 - 12.30 - koreferat i radionice
Tema koreferata i radionica su *Dokumenti II. VATIKANSKOG KONCILA:*
A - Dei Verbum
B - Gaudium et spes
C - Lumen gentium
D - Sacrosanctum concilium
• 12.30 - zajednički susret u auli

GODINA VJERE 2013.

TEČAJ ZA ŽUPNE SURADNIKE

2. Subota, 23. veljače 2013.

Tijek susreta

- 9.30 - 10.30 - PREDAVANJE na temu:
Bog Sin
Predavač: vlč. Alejandro Castillo
 - 10.30 - 11.00 – odmor
 - 11.00 - 12.30 - koreferat i radionice

Tema koreferata i radionica su *Dokumenti II. VATIKANSKOG KONCILA:*

- A - Dei Verbum
- B - Gaudium et spes
- C - Lumen gentium
- D - Sacrosanctum concilium
- 12.30 - zajednički susret u auli

PROGRAM - 2013.

3. Subota, 2. ožujka 2013.

Tijek susreta

- 9.30 - 10.30 - PREDAVANJE na temu:
Bog Duh Sveti
Predavač: prof. dr. sc. s. Nela Gašpar
 - 10.30 - 11.00 – odmor
 - 11.00 - 12.30 - koreferat i radionice

Tema koreferata i radionica su *Dokumenti II. VATIKANSKOG KONCILA:*

- A - Dei Verbum
- B - Gaudium et spes
- C - Lumen gentium
- D - Sacrosanctum concilium
- 12.30 - zajednički susret u auli

4. Subota, 9. ožujka 2013.

Tijek susreta

- 9.30 - 10.30 - PREDAVANJE na temu: **Crkva**
Predavač: mr. sc. Ivan Stošić
 - 10.30 - 10.45 – odmor
 - 10.45 - 11.30 – koreferat i radionice
 - A - Dei Verbum
 - B - Gaudium et spes
 - C - Lumen gentium
 - D - Sacrosanctum concilium
 - 11.30 - 12.30 - OSVRT NA PRIJEĐENI PUT
 - 12.30 - Sv. Misa

Organizator KATEHETSKI URED
BISKUPIJE POREČKE I PULSKE
Dobrilin trg 3, Poreč 52 440

Tema VJEROVANJE I DOKUMENTI
II. VATIKANSKOG KONCILA

Prijava prijavnicu zatražiti kod svog župnika i ispunjenu donijeti na Tečaj

Predstojnik Katehetetskog ureda Porečke i Pulsko biskupije:
mons. Vilim Grbac

Dobro došli!

SUSRET KATOLIČKE PRAVOSLAVNE CRKVE VODNJANU

Biskup mons. Dražen Kutleša predaje relikvije pravoslavnom parohu iz Grčke o. Georgiosu

UVodnjanu se 3. veljače na Dan sv. Blaža zbio neobičan dogodaj. Župa je Vodnjan nakon odobrenja Svetе Stolice, odnosno Kongregacije za slučajevne svetih, darovala relikvije sv. Barbara pravoslavnoj župi Potamos u predgrađu Krfa u Grčkoj. Svečanost je predvodio biskup mons. Dražen Kutleša s pet koncelebranata.

Potraga preko veleposlanstva

Još 2007. godine nazvali su župnika Vodnjana iz hrvatskog veleposlanstva iz Atene i zamolili da bude kod kuće jer dolazi skupina hodočasnika iz Grčke. Tada

je hodočasnike doveo pravoslavni episkop Ambrosios iz grada Modona na Peloponezu. Oni su u Vodnjan hodočastili k relikvijama sv. Barbara i molili relikviju. Rado smo sestrinskoj Pravoslavnoj crkvi odlučili dati relikviju. No, procedura je bila prilično ozbiljna. Nešto kasnije relikviju je tražila i župa Potamos. Bili smo zbumjeni dvojakim potraživanjem. Pravoslavni metropolita Grčke, Njegova Svetost Nektarios, u dobrim odnosima s Katoličkom crkvom, obratio se nadbiskupu Krfa mons. Joannesu Spiterisu, a taj Kongregaciji u Rimu koja je traženo odobrila 3. XI. 2011.

Konačno se 21. siječnja ove godine u Vodnjanu sastalo mješovito povjerenstvo od 11 članova, koji su, kako propisuje crkveno pravo, komisionalno odijelili komadić lubanje sv. Barbara veličine 2,5 x 2,5 cm. Činu je predsjedao biskup u miru mons. Ivan Milovan. Patolog dr. Ilijia Kučinar stručno je opisao djelić „pars ossis parentalis lateris dextri“ ili pučki rečeno „Ex Calvaria Sancti Barbare“ čemu je još dodano „XIV Maji“, dan Svećeve smrti.

Relikvija je položena u pozlaćenu kutiju sa staklenim poklopcom, pričvršćena nehrđajućom tankom žicom, s natpisom „Ex Calvaria sancti Barbare, XIV Maji“. Pravilno je zapečaćena voskom i pečatom Porečke i Pulske biskupije. Nakon toga je Konzervatorski odjel u Puli dao mišljenje da se relikvija može nesmetano prenijeti preko državne granice jer po zakonu „nije kulturno dobro Republike Hrvatske“.

Katoličko-pravoslavno izaslanstvo

Po relikvije je došlo grčko katoličko-pravoslavno izaslanstvo koje su vodili katolički svećenik i i izaslanik nadbiskupa mons. Spiterisa don Mario Rigos i paroh parohije Potamos o. Georgios Petrakis, s još četvero članova. Nakon svečane mise na Blaževo, župnik Marijan Jelenić kratko je objasnio kako je došlo do darivanja relikvije i tko je sv. Barbara. Vlč. Ilijia Jakovljević rekao je kako je to važan ekumenski čin između dviju Crkava koje time postaju bliže. Župnik Jelenić je potom pročitao Bule biskupa mons. Dražena Kutleše na latinском. Svećani akt primopredaje potpisali su biskup mons. Dražen Kutleša, župnik Marijan Jelenić, don Mario Rigos i o. Georgios. Na velikodušnom je daru zahvalio don Mario Rigos, a opsežnije je život sv. Barbara predstavio o. Georgios. Don Rigos je iz ruku biskupa mons. Kutleše primio relikvije, a o. Georgios je Biskupiji i župi Vodnjan darovao relikviju sv. Spiridiona. Mnoštvo je vjernika u više navrata ganutljive trenutke ispratilo pljeskom. Relikvije su prešle hrvatsku granicu istog dana oko 19 sati. Čuvat će se u katoličkoj katedrali u Krku do 15. svibnja kada će ih nadbiskup mons. Joannes Spiteris predati metropoliti

E I
LVE U

U SPOMEN

Marija Valentić

PIĆAN Dana 8. siječnja ove godine u Gospodinu je u 83. godini života ostavila ovaj svijet Marija Valentić, rođena 5. ožujka 1931., u selu Rebani, župa Pićan.

Pok. Marija Valentić, rođena Sergio, rođena je u selu Jurani, također u župi Pićan, i bila je jedno od petoro djece svojih roditelja. Mlada je iznenada ostala bez oca kojeg je usmrtila munja, a mlada se, u sedamnaestoj godini, i udala za svoga zaručnika Otavija Valentića iz sela Rebane. Razlog njezinoj ranoj udaji i obveznoj pisanoj suglasnosti roditelja za njezin brak nije bila žurba za brakom, nego izbjegavanje obveznog prisilnog rada na izgradnji željezničke pruge Lupoglav – Štaliće. Kao udata žena bila je izvan takve prisilne „građanske“ dužnosti, no kao djevojka, makar još vrlo mlada i maloljetna, kao i mnoge njezine tadašnje vršnjakinje, pa čak i mlađe od nje, bila bi morala biti povrgnuta ovoj teškoj, danas nezamislivoj prisili i radu. Po udaji, mlada nevjestica Marija došla je živjeti u kuću svojega muža u kojoj ju je dočekala trinaesteričana obitelj s desetero djece, braće i sestara njezina supruga, sve jednog drugom do uha. Njezina je svekrva umrla na svom posljednjem porodu, i to blizanaca, šest godina prije nego je njezina nevjestica, sada pok. Marija Valentić, došla u njihovu kuću, pa je tako upravo ta mlada nevjestica Marija već s prvim danom braka postala ne samo nevjestica i šogorica u toj kući, nego i majka braći i sestrama svojega supruga. Ukrzo je u braku dobila i svoju prvu kćer Neviju, a potom još i Nadu, Slavicu i Rosandu te je skrbila i brinula za svu tu svoju veliku obitelj. Kako su svi rasli i stasali, tako ih je i otpremala od kuće u život. Pok. Marija Valentić bila je jedna gotovo neprimjetna, samozatajna osoba i cijeli je svoj život, nakon rane udaje, provela u svojim Rebanima, brinući se za svoju obitelj. Kako je obitelj bila velika, a samo suprug je bio zaposlen i donosio novac u kuću, kao što je to bivalo u svim našim ondašnjim obiteljima, a Marija nije htjela pustiti svoju obitelj bar bez kruha, to je ona svaki dan dva puta mijesila i pekla kruh, a kad brašna s njihovih njiva nije bilo dovoljno, odlazila bi ga kupiti u Sv. Katari nu u poznatu prodavaonicu kod Kikovića.

Kažu da se uvijek natovarila vrećom brašna teškom koliko je i sama težila. Marija Valentić je iza sebe ostavila supruga, a uz kćeri još i desetero unuka među kojima i akademski obrazovanih ljudi, jedan od njih je i doktor znanosti, i devet praunuka. U brizi i muci za kruh svagdanji svojoj obitelji Gospodin ju je sigurno blagoslovio uspješnim poduzetničkim i obiteljskim životom njezinih kćeri i njihovih obitelji, kod kojih kruh svojim obiteljima zarađuju mnogi naši sugrađani. Možda se djelić toga blagoslova moglo vidjeti i na njezinu posljednjem ispraćaju, gdje je unatoč oštroj hladnoći sječanjorskog dana bilo nazočno mnoštvo ljudi koji su potpuno ispunili pićansku prvostolnicu, a za pokojnicu su naručili 148 misa zadušnica. Tko zna je li taj najveći i ujedno posljednji čin naše zemaljske pažnje za pok. Mariju bio znak da je Gospodin sam osjetio težinu svih onih teških vreća brašna na njezinim sitnim plećima ili je Gospodin prepustio da mu se prinose ovako mnoge žrtve za Marijino spasenje uvažavajući njezine pobožne kćeri od strane rodbine, prijatelja i kolega koji su zasigurno upravo i zbog njih naručili ovaj lijepi broj sv. misa zadušnica koje su Gospodinu sigurno mile!?

Neka pok. Marija počiva u miru Božjem, a kad s Njim bude licem u lice, neka moli za nas. (D. S.)

Nektariosu, a on položiti u novoizgrađenu crkvu sv. Barbara. Za tu priliku doći će i izaslanstvo iz Vodnjana i nazočiti iznimnom ekumenskom događaju. Na kraju mise na izlazu iz crkve mogle su se dotaknuti i poljubiti relikvije sv. Blaža i relikvije sv. Barbara što su nazočni učinili s ganućem. Svečanost su uveličali parovi u narodnim nošnjama i zborovi zajednica Talijana Vodnjana i Galija te župni zbor. Dogodaju je dana znatna medijska pozornost.

Tko je sv. Barbar?

Pojedinosti ne znamo. Zna se da je živio u IX. st. Pripadao je skupini pirata koji su pljačkali na moru. Kad su se iskricali na kopnu u Grčkoj, nastavili su pljačkati i ubijati, bili strah i trepet gdje su god prolazili. Vojska ih je uspjela opkoliti i pobiti, ali je čudom Barbar preživio. Zvali ga „Barbar“ kao stranca i opasnog divljaka. Jedno se jutro uputi opljačkati crkvu. Upravo je služena sv. misa. Zaustavi ga neka nevidljiva sila. Obasjan Božjom svjetlošću, sponza svoj grješni život, pokaja se, zatraži krštenje i zadrži ime Barbar podsjećajući se kako je Bog bio milosrdan nad njegovim nedjelima. Otada je na udivljenje ljudi pokorničkim životom živio u šumi. Kad su naišli lovci, misleći da je divljač, ubiše ga strjelicama. A kad su vidjeli što su učinili, bili su previše žalosni. Na Barbarovu su se grobu zbivala čudesa. Kada su one krajeve zauzeli nekršćani, bojeći se uništenja svećeva groba, početkom 17. st. tijelo mu preniješe u Veneciju. A iz Venecije je u Vodnjan pred najezdom Francuske revolucije stiglo 1818. „Sv. Barabar je poruka svima koji su na stranputici kako se mogu vratiti, i svima koji sreću opasne ljude, kako je njihovo obraćenje uvjek moguće i zato je važan svaki tren ljudskog života. A davanje relikvija Pravoslavnoj crkvi važan je ekumenski čin koji potiče sve kršćane i sve ljude dobre volje na jedinstvo i mir u globaliziranom svijetu jer bez jedinstva nema napretka“, rekao je župnik Jelenić, čestitajući svima kojima je bilo dano nazočiti neponovljivu činu. (M.J./L)

Krizna korizma

U čovjeku postoji neka duboka potreba da se iskupi za svoje grijeha, da se samokažnjava. Djeca nekad iz te potrebe gnjave i živciraju pretpostavljene dok ih ne kazne. Traže li i odrasli to isto? Od sebe? Od društva? Od Boga? Je li nam ponašanje u korizmi time obilježeno?

Moderno samomučenje

Ima raznih oblika samomučenja, s ciljem i bez cilja. Moderni su, npr., čupanje obrva, izgladnjivanje u svrhu postizanja vtipnosti, teški treninzi dok srce ne pukne, napijanje alkoholom do besvijesti unatoč znanju da će se sutra glava raspadati od bolova, pušiti unatoč bronhitisu koji razara pluća, izlagati hladnoći goli pojas, iako bubrezi „negoduju“, tetovirati se, bušiti uši, usne, nos, očne kapke, kožu ... i još je mnogo samomučiteljskih radnji, često opasnih po svoj pa i tuđi život. U posljednje je vrijeme česta pojавa „štrajka gladi“. Sve nabrojeno ima za cilj staviti svoju volju na prijestolje: mora biti kako ja hoću pa koštalo koliko koštalo, i zdravlja i života. Naoko u nekim primjerima ima altruizma, ali u dubini je kinka iza koje se skriva moja volja (makar je stvarno moguće da netko drugi, bilo pojedinac, bilo skupina, bilo cijelo društvo, ima od toga koristi).

Primjena samomučenja u religiji

I u religije se u vrijeme naglašenog poziva na promjenu uvlači samokažnjavajuće ponašanje. Dobro je dok se stvarno time želi, u granicama zdravog odricanja, poboljšati odnos s Bogom, svijetom i sobom. No, često je (tako) bilo, a česta je i danas poplava pomodnog odricanja: treba smisliti „naj-in!“ žrtvu. Nešto čime se možeš hvaliti, na čemu bi ti čak drugi mogli zavidjeti ili suosjećati s tobom koja imаш tako plemenitu želju, ali je žrtva, nažlost, tako teška da previše traži od tebe. Ti si voljan, ali tijelo je slabo, nažlost! Ti bi rado izdržala čitavo došaće ili čak (!) cijelu korizmu bez kave, ali samo nekoliko dana... i više ne možeš, i gotovo! Zato bi trebalo s tobom suosjećati, požaliti te, utješiti – jer si tu ti najveća žrtva. Jadnica! I ti bi rado ostavio cigarete, i pivo, i konjak, i ... I ti bi rado ostavio čokoladu i sve slatkiše ... A ti ružne

i proste riječi i viceve i zajedljive primjedbe ... Za tebe je odricanje pitanje časti: „Hoću li izdržati? A što ako ne uspijem? Trebam li riskirati? Ako uspijem, častit ću se za Uskrs dvostrukom!“ To je pitanje časti kao kod južnoameričkog indijanskog plemena Abiponi: „Imaju svoje plemiće i junake, a do te se časti može doći podnošenjem strašnih muka... Bodu bedra i potkoljenice, ruke, jezik i druge dijelove tijela, a kožu im deru hrapavim kamenjem. Pokaže li i najmanjim znakom ili kretnjom da ga boli, ne dobiva čast. Ako se pokaže odlučnim i ako se valja u svojoj krvi te pokaže da je zadovoljan, onda mu se dodjeljuje ta čast“ (Philip Caraman: „Misija Paragvaj“). U supermarketu ponuda: „Od igle do lokomotive“, a u duhovnom smislu ta šarolikost ponude znači: od primitivnih vrački, coparnica, štriguna, naopako nošenog donjeg rublja, figa i rogovala u džepu, kucanja o drvo, hvatanja za gumb, spiritizma, moljenja molitva samo do pola, ili bez „amena“, mrmljanja mantri, kruženjem ruku oko ili po tijelu, do raznih svojevoljnih, po vlastitom ukusu i želji – starih, najstarijih ili novih i najnovijih – pobožnosti, vježbi „za duh i dušu“ od ovog i onog sveca ili nazovi-sveca, psihologa, psihijatra... do ozbiljnih i provjerenih (ali zato teških i zahtjevnih) preporuka velikih povijesnih religija, čovjek može izabrati svašta, što ne znači da je njegov izbor i dobar i zdrav. Oduševljenje može biti veliko i fanatično, ali posljedice pokazuju valjanost odabira.

Kršćansko samokažnjavanje

Ekstremno samokažnjavanje u kršćanskom svijetu (ali ne na traženje „službene“ Crkve, nego uz njeno podnošenje) događa se u zemljama pod snažnim utjecajem španjolske pučke pobožnosti, npr. na Filipinima. Tamo se ljudi dragovoljnojavljaju, i veoma su počašćeni, ako budu odabrani da podnesu svu Isusovu fizičku muku, i razapinjanje, osim probadanja srca. Taj junak kasnije bude izlijecen uz svu potrebnu medicinsku njegu. U srednjem vijeku bili su čitavi pokreti, bratovštine i procesije hodočasnika koji su se bičevali u zadovoljštinu za svoje i tuđe grijeha. Mnogi su se sveci (i pobožni ljudi obaju spolova) samokažnjivali na razne načine, kako nam svjedoče njihovi životopisi. Kod toga su mnogo puta pretjerivali pa su ih njihovi duhovni oci ograničavali u primjeni samovoljne pokore, branili im i čak zapovijedali

da isповijedaju takvu samovoljnu pokoru kao grijeh. Važnija je poslušnost i poniznost od tjelesnih boli. Iako danas nema masovnih religioznih fizičkih samomučenja, ipak oni postoje. Morali bi ti ljudi ozbiljno porazgovarati s duhovnikom baš zato da ne bi oskrvnuli Božje ime svojom samovoljom, umjesto da ga počaste, što bi zapravo htjeli. I danas Crkva očekuje od vjernika da dobrotvorno čine neke stvari koje su im neugodne, koje ih dovode u krizu, ali i vode korak naprijed u procesu obraćenja.

Kakvo „kažnjavanje“ Crkva danas traži

Crkva (uvijek) od svojih vjernika traži iskrenu (i konkretnu!) ljubav. Crkva ne traži i ne prihvata mazohizam (dapače, kvalificira ga grijehom). Crkva ne traži samouništenje (i ono je grijeh). Ona traži priznanje vlastite slabosti, grešnosti, nemoći činiti i živjeti dobro u potpunosti. Ona traži priznanje grešnosti i želju za popravkom, a ne bijeg u samospasenje, makar samokažnjavanjem, davanjem zadovoljštine za grijehu uništavajući dio ili cijelog sebe. To nikome ne treba, a najmanje Bogu. Crkva traži djela ljubavi prema Bogu, sebi i bližnjemu. Prema sebi da se oslobođam gnusobu egoizma: da krotim svoju pohlepnu, proždrljivost, narcisoidnost (taštini), škrrost... Da bih iskreno mislio na drugoga, moram osjetiti što znači imati želju za nečim, a ne imati čime ju zadovoljiti. Tada neću potrebitom pristupiti bahato, nego ponizno, s poštovanjem, s istinskim razumijevanjem.

Ne oholosti, da samozatajnosti

Isus kaže: „Neka ti ne zna lijeva, koliko daje desna, pomoli se u tišini svoje sobe (srca)“, a Izaja: „Neka ne ostane plača tvoga radnika preko noći kod tebe; vrati siromahu ogrtca koji ti je dao u zalog – prije zalaska sunca jer samo njega ima da se njime ogrne po noći – pa će te oni blagosloviti.“ Isus nastavlja: „Čekat će vas ta plača na nebesima.“

Poštovani čitatelji! Pobrinimo se da u našem „trezoru“ na nebesima bude veliko bogatstvo za koje ne zna nitko osim nas i Boga (i naših siromaha). Jer ako si „rastrubio“ – kaže Isus – „hvala koju dobiva ili samohvala, tvoja je plača koju si dobio pa te nema što gore čekati.“ Ne bilo nam tako! (Blaž BOŠNJAKOVIĆ)

MISA ZAHVALNICA ZA OPROŠTAJ OD ŽUPLJANA

LINDAR Izuzetno svečano i dirljivo bilo je na misi zahvalnici u lindarskoj župnoj crkvi svetih Mohora i Fortunata 3. veljače, na blagdan sv. Blaža, gdje se župnik mons. Ivan Bartolić oprostio od svojih župljana. Nažalost, novoprdošla bolest koja ga je zadesila bila je znak odlaska u zasluženu mirovinu. U prepunoj župnoj crkvi, uz župni zbor i ministrante, sv. misu predvodio je vlc. Maksimiljan Ferlin, novoimenovani upravitelj župe i odgojitelj u Pazinskom kolegiju u koncelebraciji s mons. Ivanom Bartolićem. Mons. Ivan Bartolić rođen je u Karojbi 27. svibnja 1921. Zaređen je u Pordenoneu 26. svibnja 1945. Službovao je na župama Sv. Ivan od Šterne, Muntrilj, Karojba, Labin, Tinjan, Pazin i Lindar u dva navrata. Prvi put 1972., a od 1982. do danas drugi put. Bio je nastavnik pjevanja i generalni prefekt u pazinskom sjemeništu te ravnatelj sjemeništa u Pazinu. Na kraju sv.mise prigodnim darovima i toplom riječi oprostili su se od svoga župnika vjernici lindarske župe. Zahvalni Bogu što su imali takvog župnika, osjećaj tuge što napušta njihovu župu i prigušene suze bile su zajednički nazivnik svih nazočnih u crkvi. Osjetilo se to i u riječima Pavice Stihović koja se u ime župljana oprostila od njihova župnika.

Trideset godina bili ste duhovni kormilar na brodu župe svetih Mohora i Fortunata Lindar ili, kako ste Vi znali reći, „plovan lindarski“. Jednostavan, skroman, radostan čovjek velika i plemenita srca, bili ste i ostali vjerni Bogu i Crkvi, veliki štovatelj Majke Božje, sv. Josipa, blizak i otvoren ljudima. Vjera, ljubav, mir, sloboda i borba protiv svih zala često su bile teme Vaših propovijedi. Zahvalni smo Vam na radu i trudu u odgoju naše djece i u pripremama za svete sakramente. Župa Lindar primila je milosni dar dobivši Vas za župnika. Požrtvovnim

svećeničkim služenjem vodili ste brigu o obnovi i održavanju sakralne baštine u župi. Znali ste reći da imamo pomoći i zaštitu sv. Josipa. Šezdeset i osma godina svećeničkog djelovanja dokaz je predanog neumornog rada u vinogradu Božjem. Novom župniku Maksimiljanu Ferlinu zajedno s Vama želimo dobrodošlicu. Zahvalujemo Gospodinu za Vaše lijepo godine života i dar što ste nam služili punih trideset godina. Ostat ćete trajno u našim srcima, mislima i molitvama. Vaši zahvalni župljani! U Lindaru na Dan sv. Blaža, 3. veljače 2013.

Riječima koje su bile orošene suzama u dubini duše mons. Bartolić zahvalio je na darovima lindarskim župljanim.

Proživiljavao sam s vama puno toga na toj lijepoj i plodnoj lindarskoj visoravni usred Istre, i ono što mi je mnogo puta donosilo utješnu radost i ono što me ponekad zaboljele i ražalostilo, kao što obično biva u životu svakoga čovjeka, pa dakako i u životu svakoga svećenika. Kad gledam unatrag tijekom ovih mojih mnogih prošlih godina koje sam s vama proživio, dragoo mi je za sve ono dobro što sam u duhovnom pogledu s vama iskusio i doživio. S tim u vezi veseli me da smo zajedničkim zlaganjem i pomoći raznih dobrotvora iz inozemstva, mojih prijatelja i znanaca i zagovorom sv. Josipa obnovili velik broj sakralnih objekta u župi, a ono što je ostalo za urediti, vjerujem da ćete učiniti s novim župnikom. Zahvaljujem svima vama za sve ono dobro i duhovno i materijalno što sam od vas primio u dugom periodu moga upravljanja ovom župom i pitam i od Boga i od vas ispriku i oproštenje za sve svoje ljudske nedostatke i svećeničke manjkavosti. Sve vas koji ste sada ovdje prisutni, sve vaše kod kuće i sve pripadnike ove drage mi župe na svom odlasku srdačno pozdravljam i zazivam

Božji blagoslov, zaštitu od svakoga zla i Božju pomoći u svim vašim duhovnim i materijalnim potrebama. Neću vas nikada zaboraviti i molit će za vas i dok budem ovdje na zemlji i kad se po Božjoj volji preselim u vječnost za koju se po Božjem milosruđu nadam da će mi biti u nebeskoj domovini, a u koju ćete i vi jednom doći besmrtnom dušom koju trebate zato dok ste na zemlji savjesno oplemenjivati dobrim djelima, živom vjerom i s dubokim pouzdanjem u neizmjerno Božje milosrđe.

Zahvalu za sve dobro što je učinio, skromnom i predanom radniku, čovjeku velika i plemenita srca, svećeniku, nastavniku pjevanja, upućuje i Uredništvo Ladonje. (Željko MRAK)

Duhovni vidikovac na Vidikovcu ŽUPA SV. PAVLA U PULI

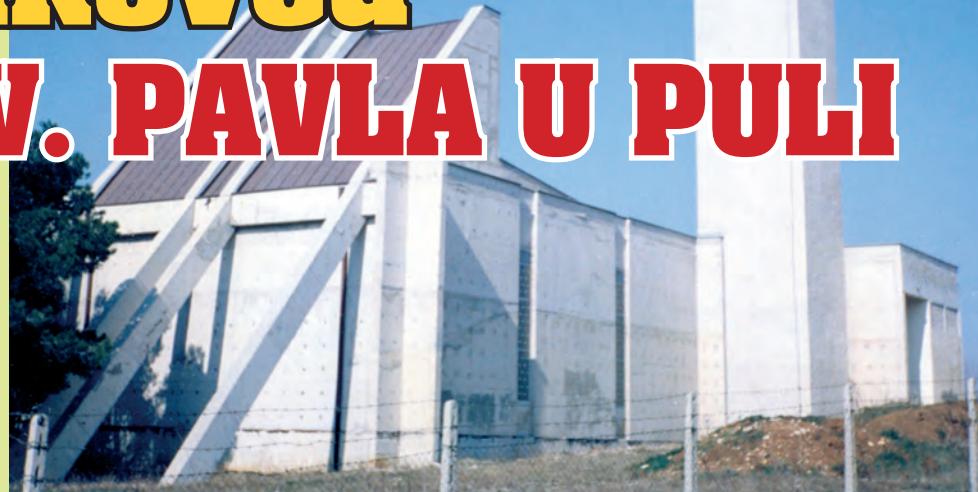
„Uvijek sam rekao: ‘Ostavljam sa suzama prijašnju župu, a prihvaćam s radošću novu.’ Ovdje sam došao otvorenih ruku služiti i raditi koliko mogu i koliko me je Bog ospособio.“ U župi se od početka gradilo sakralne objekte, ali gradilo se i onu nutarnju Crkvu, u ljudima.

 TOMISLAV MILOHANIĆ

Prihvatiš župu! I teritorijalno i duhovno!“ započinje župnik Milan Mužina predstavljanje velike i zahtjevne župe sv. Pavla u Puli, okružen brojnim timom suradnika. „Drugi sam župnik nakon što je župa osnovana. Došao sam ovamo 1981. godine. I prvi sam župnik u ovom pastoralnom centru. Ovdje se radilo i duhovno i materijalno. I onda kad sam opet došao ovamo (bio sam drugi pa četvrti župnik), žene su mi ovdje rekle: ‘Dvadeset i pet godina molimo da se vratite.’ I onda kada to čuješ, onda ti nije teško. Uvijek sam rekao: ‘Ostavljam sa suzama prijašnju župu, a s radošću prihvaćam novu.’ Ovdje sam došao otvorenih ruku služiti i raditi koliko mogu i koliko me je Bog ospособio.“ U župi se od početka gradilo sakralne objekte, ali gradilo se i onu nutarnju Crkvu, u ljudima.

O povijesti župe

Župa sv. Pavla u Puli osnovana je 1. 3. 1968. na području grada Pule koja obuhvaća dio Verude, cijeli Vidikovac, Verudu-Porat i Pješčanu uvalu; to je područje do tada pripadalo župi sv. Josipa i Gospe od Mora. Gradnja novog biskupijskog centra i župnog središta započela je 1976., a prvi dio gradnje završen je 1980. godine. Od 1981. novim je župnikom imenovan vlč. Milan Mužina, dotadašnji upravitelj župe Gospe

od Mora. Uz pomoć vrijednih časnih sestara redovnica sv. Vinka s. Paole Šarac i s. Auguste Modrušan, župljana, župnikova oca i mnogih prijatelja, stvorili su se uvjeti za preseljenje i bogoslužja u nove prostore. Svečano otvaranje bogoslužnog prostora bilo je za blagdan Obraćenja sv. Pavla 1982. godine. Nakon toga, kao i prije otvaranja, novi je župnik započeo okupljati mlađe, ministrante, djecu i ostale vjernike uz svestranu pomoć časnih sestara koje su mu u svemu bile pomoći i podrška. Župa je brzo rasla, gradile su se kuće, neboderi, a i duhovno se video napredak. Župa je naprsto bujala, i materijalno i duhovno. Nakon nepune tri godine, 1983. župnik Mužina premješten je na župu Pićan, a zamijenio ga je dotadašnji generalni vikar mons. Marcel Krebel kao župnik i vlč. Željko Orbanić kao kapelan, a nakon njega dolazi vlč. Vilim Grbac. Nastavilo se s gradnjom nove crkve te je svečani blagoslov crkve upriličen na blagdan sv. Petra i Pavla 1985. godine. Crkva je proširena i uređeno dvorište 2001., kada je blagoslovljen novi mramorni oltar u koji su postavljene moći svetog Mavra, zaštitnika Porečke biskupije. Patron je župe veliki apostol naroda, sv. Pavao, također zaštitnik grada Rima, Malte i mnogih drugih mjesta širom svijeta; štuje se kao zaštitnik pisaca, novinara, glasnogovornika, biskupa, misionara, izrađivača šatora... Kako se teritorij župe sve više širio, uočila se potreba za gradnjom crkve u naselju Pješčana Uvala te je nova moderna crkva sv. Nikole otvorena i posvećena 2001., a prilikom posvete u oltar su postavljene moći sv. Mavra i sv. Leopolda Bogdana Mandića. Uz ova dva moderne sakralne objekta, kao mjesta sabranosti

i molitve, župljanim su na raspolaženju sljedeće kapele: kapela MB Fatimske sagrađena 2007., prigodom 90. obljetnice fatimskih ukazanja, po velikoj želji mons. Krebel; kapela posvećena Majci Dobrog Savjeta u sklopu samostana Družbe sestara milosrdnica gdje se jednom mjesечно organiziraju susreti pod nazivom “Otvorena vrata samostana” kada sestre u svoj dom ugošćuju djevojke iz župe i okolice; kapela Milosrdnog Isusa u sklopu Doma za starije i nemoćne osobe “Sveti Polikrap” gdje djeluju sestre Milosrdnog Isusa te kapela posvećena Majci Božjoj Lurdskoj u Domu za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglić, gdje štićenici Doma redovito mole svetu Krunicu i tu nalaze utjehu.

Mnoge župnikove dužnosti

Osim što je župnik na ovoj velikoj župi, vlč. Milan Mužina je i prof. u pulskoj gimnaziji i srednjoj glazbenoj školi, ravnatelj doma za umirovljene svećenike „Betania“, duhovnik u pulskom zatvoru, duhovnik HKLD – podružnica Pula i volontira koliko stigne pri palijativnoj medicini zajedno s dr. Marković i ostalim volonterima. Na brizi ima velik broj vjernika, Dom umirovljenika „Alfredo Štiglić“ i Dom za odrasle osobe „Villa Idol“ te redovito posjećuje bolesnike u župi i u pulskoj bolnici, kao i dom za djecu s cerebralnom paralizom. Vodi molitvenu zajednicu u župi, biblijsku skupinu, redovito je prisutan na probama zbora, susretu ministranata i na sastanku mladih. Uz sve to župnik stigne biti i član Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Čovjek se pita kako to i kada sve stigne. Dobar dio odgovora zasigurno je u uigranom timu suradnika koji u župi djeluju

kao vrsni orkestar s izvrsnim dirigentom. „Raščetvoren sam – kaže župnik – ali pokušavam nešto stvoriti, nešto učiniti. Tu su moji suradnici, ima ih još. Ne mogu nikoga posebno izdvajati; svi su mi nekako desna ruka za sve što treba, kad god treba, koliko treba: svirati, pjevati, čistiti, razvrstavati milostinju, baviti se informatikom. Kako čovjek sve to stigne? Vjernici imaju svoje, a svi zajedno činimo jednu harmoniju; slični velikom zboru gdje se nalaze i mlađi i stariji, i djeca i ostarjeli, i muškarci i žene. Budimo i dalje takvi; ja ću dirigirati, ovi će raditi, a ovi će meni dirigirati, a ja ću raditi. To je ta isprepletenost župnika i župljana. Uvijek imam puno dobrih ljudi koji preuzmu moju ulogu, osim mise.“

U župi živi oko 1.537 obitelji koje primaju blagoslov (oko 6000 ljudi). Od toga na nedjeljnu misu dolazi oko 700 – 800 vjernika, a blagdanom – Božić i Uskrs – oko 1000 vjemika. Na pričest nedjeljom dolazi oko 400 vjemika, a za velike blagdane i nešto više.

Crkvena statistika (2010., 2011., 2012.): stanovnika u župi (oko 12000); katolika u župi (oko 7500); krštenih (66, 65, 77); vjenčanih parova (20, 17, 11); crkveno pokopanih (70, 64, 56); prvopričešnika (82, 52, 53); krizmanika (76, 80, 62); polaznika župnog vjeroučilišta (302, 350).

Uigrani tim župnih suradnika

U župi djeluju dva mješovita zabora (u župnoj crkvi i crkvi sv. Nikole) koje vodi orguljaš dr. Andrej Angelini, zbor mlađih koji vodi učenica gimnazije Elena Roce i dječji zbor koji vodi g. Goran Pitinac. Od osnutka župe i dolaskom sestara milosrdnica u crkvi sv. Pavla njeguje se crkveno pjevanje. Danas veliki zbor crkve sv. Pavla broji 40-ak članova; njeguje se troglasno pjevanje. Maestro Branko Okmaka, jedan od orguljaša, redovito svira na nedjeljnoj

misi i doprinosi ljepoti slavlja. O ulozi glazbe u liturgiji kaže: „Uloga glazbe poznata je na misi i na misnim slavljima. Dakle, misa je svakako jedno slavlje, zato kažemo – idemo na misno slavlje, a tu glazba igra veliku ulogu. Tekstovi koje slušamo na misnim slavljima, poglavito psalmi, dijelovi misa, molitava, uglazbljeni, dobivaju svakako jednu višu dimenziju.“ Voditeljica i dirigentica vokalne skupine mlađih župe sv. Pavla je Elena Roce: „Nas ima sedam – osam stalnih članova. Održavali smo koncerte za veće blagdane, Božić i Uskrs, a ove godine okupili smo se i održali koncert na Bogoavljenje. Tu su nam malo pomogli naši kolege glazbenici iz srednje glazbene škole ‘Ivan Matetić Ronjgov’. Posjetitelji su imali priliku čuti i doživjeti jedan lijep glazbeni doživljaj.“

Od samog otvaranja crkve sv. Nikole u Pješčanoj Uvali započelo se i s pjevanjem i sviranjem tijekom liturgijskih slavlja, a danas zbor ima 11 članova. Dijana Angelini pjeva u tamošnjem zboru, čita po potrebi nedjeljom; zajedno sa sestrom Ines Vlahović spremila djecu za razne priredbe i recitacije prigodom blagdana sv. Nikole i Božića. Spominje da je sve to krenulo od č. s. pok. Gracijele Modrušan koja je tada s djecom ove župe radila raznorazne igrokaze. „Danas se trudimo koliko možemo; brojimo desetak djece koja su redovita u crkvi sv. Nikole. Trudimo se da, kako je nekada nama pok. s. Gracijela prenijela, i oni zapamte blagdane po lijepome.“

Povratkom novog-starog župnika Mužine 2008. u župi se započelo s formiranjem dječjeg zabora, koji danas broji 20-ak članova, a vodi ga Goran Pitinac. Za njega se slobodno može reći da je *dečko za sve* u župi. Nakon što je, kako kaže za sebe, izgubljen lutao pulskim župama, našao se baš u riječima vlč. Mužine i tako je započelo njihovo prijateljstvo i suradnja.

U župi ima dovoljno čitača, ministranata i volonteru za razne druge poslove i pomoći, djeluje Caritas, vrlo aktivna udružiga „Sv. Vinka Paulskog“, HKLD „mons. Marcel Krebel“ – Pula te župno pastoralno vijeće. Konferencija Sveti Pavao u župi osnovana je 2010., danas broji tridesetak članova koji uz pomoć župljana i duhovnika vlč. Mužine nastoje pomoći najpotrebnijima u župi i gradu. Za predsjednika izabran je Andrej Angelini, dopredsjednica je Irena Grahovac, tajnica Blaženka Butorac, rizničarka Ines Brnić, zapisničarka Marijetka Krizmanić. Uz bogatu humanitarnu aktivnost, kreativne radionice, prikupljanje živežnih namirnica, sakupljanja udžbenika, zdravstveno savjetovanje, uoči blagdana sv. Vinka Paulskog, na inicijativu i uz svesrdnu pomoć časnih sestara i duhovnika, organiziraju se trodnevnice – duhovne priprave.

Dr. Andrej Angelini ne samo da pjeva i svira u crkvi i da je vrlo aktivan u Udrži sv. Vinka i podružnici HKLD, nego sve što je potrebno, on preuzima na sebe: i uređenje jaslica, plakata i oglasne ploče i drugo. On i još nekoliko ljudi uvijek su župniku na usluzi. Župniku preostaje samo da dođe u sakristiju, ispovijeda i obuče se za misu. Andrej se sa zahvalnošću sjeća sestara milosrdnica Alfonze i Kristine koje su ga naučile svirati.

Osvrće se na aktivnosti Udruge sv. Vinka, oformljene pred tri godine: „Dvaput mjesечно redovito se sastajemo. Radimo tiho, potajno, samozatajno, kako je to sv. Vinko radio, prema svima koji su u potrebi,

REPORTAŽA

bez obzira na vjeru, uvjerenje. Svima smo pomogli koliko nam dopuštaju sredstva koja sami skupljamo i sami se financiramo – prigodnim božićnim ili uskrsnim akcijama, što ih provode naši članovi, zajedno s djecom iz župe. Ovo drugo sami financiramo od svojih darova.“ Vrlo angažirana u Udrudi, tajnica Blaženka Butorac, ujedno je članica velikog pjevačkog zbora i čitač na jutarnjim misama.

Pulska podružnica HKLD

Kao prva podružnica izvan Zagreba osnovana je početkom 1992. pulska podružnica HKLD. Za prvog predsjednika Podružnice izabran je prim. mr. sc. Klaudio Benazić, a za duhovnika je imenovan mons. Marcel Krebel, koji je tu funkciju obavljao do smrti. Nakon njegove smrti duhovnikom postaje vlč. Milan Mužina, tada župnik u Fažani. Godine 2005. za novu predsjednicu izabrana je dr. Ljubica Hang-Raguž, za dopredsjednika dr. Ivica Pavičić-Donkić, za tajnika izabran je dr. Andrej Angelini, a za rizničarku mr. Irena Grahovac. Podružnica danas broji 98 članova, od kojih je većina u Puli. Redovito se sastaju, organiziraju raz-

na predavanja iz medicinske struke, kao i iz etike, te molitve i meditacije, održavaju duhovne vježbe, svečano proslavljuju blagdan svetog Luke, Međunarodni dan bolesnika te organiziraju hodočašća. Godine 2011. Podružnica je po prvom duhovniku naslovljena HKLD “Mons. Marcel Krebel” – Pula.

Sjednice Pastoralnog župnog vijeća održavaju se najmanje dva puta godišnje, odnosno po potrebi i češće. To nezaobilazno župno tijelo velika je pomoć župniku i župi u cjelini. Vijeće župe sv. Pavla počelo je aktivnije djelovati početkom 80-ih godina, kada je župnik bio mons. Marcel Krebel, a takva aktivnost i svesrdna zauzetost nastavlja se do danas. U župi postoji duh molitve i pobožnosti Majci Božjoj i redovito se svaki tjedan okuplja biblijska skupina s petnaestak članova. Jedanput mjesečno služi se sv. misa u Domu „Alfredo Stiglić“, zatvoru i kaznionici. U dom svećenika redovito ga prati skupina volonterki, a u zatvor i kaznionicu orguljaš. Skupina žena svake srijede u zatvoru moli sa zatvorenicima. Na podružnici je župe samostan sestara milosrdnica s tri sestre, Misijsko sjemenište

„Redemptoris Mater“ s 3 – 4 svećenika i 32 studenta, Dom sv. Polikarpa u kojem je i samostan sestara Milosrdnog Isusa s tri sestre. Župniku Milanu Mužini pomažu svećenici iz doma „Betania“ i s. milosrdnica Božidara. Župnu katehezu drže župnik, dva vjeroučitelja – diplomirani teolozi i katehisti koji su prošli tečajevu u Pazinu i Rijeci. U sklopu crkve je i svećenički dom „Betania“ u kojem je 11 svećenika za koje se brinu tri zaposlene žene. Ivka Stojak, domaćica u Domu od početka, govori o svom iskustvu: „Došla sam kao izbjeglica. Onda je vlč. Stanišić došao iz Kanade i krenuo s Domom. Krenuli smo od nule, od žlice, igle. Neumorno smo se trudili i borili iz dana u dan. Još dvije pomažu: moja kći i još jedna žena. Kuhamo, premo i čistimo. Jako lijepo surađujem sa sadašnjim župnikom; stalno smo na relaciji *sve što treba*. Imamo kućnoga liječnika (doktorica Skočević) koji redovito dolazi. Dr. Angelini nam dosta pomogne. Svojom molitvom i svojom prisutnošću umirovljeni svećenici stvaraju jednu duhovnu oazu s ljudima s kojima se susreću i koji im mogu pripomoći.“

Kako biti kvasac društva danas u velikoj gradskoj župi danas pitamo č. sestru milosrdnicu.

Božidar Pleš koja je došla iz Rijeke, poslana je za ispomoć u crkvi kao sakristanka. „Radim s ministrantima, s pjevačima ako je potrebno kod liturgije i za sv. misu. Zajedno pjevamo i molimo kod svete liturgije. Drugi su poslovi vezani za potrebe sakralnog objekta. Zapazila sam da su tu ljudi jako privrženi sestrama, Crkvi, molitvi, zajednici. Prihvataju mene, a tako i ja njih.“

Gospođa Marijeta Krizmanić prije dvije godine dobila je biskupijsku nagradu za svoj nesebičan, svesrdan rad u župi. Sudjeluje u zboru, pjeva na jutarnjoj i večernjoj misi, zamjenjuje sakristanku, spremu za misu, a pomaže i u drugim stvarima, koliko joj zdravstveno stanje dopušta. „Mogu reći da sam tu našla oazu mira, oazu vjere, i nigdje toliko dobrih ljudi baš kao tu. Tako da je moj vjerski život ovdje ispunjen“, svjedoči ona.

VODITELJ JE ŽUPNOG CARITASA U DVA MANDATA, ČLAN UDRUGE SV. VINKA I ČLAN ŽUPNOG VIJEĆA - BOGOMIL VUKOVIĆ SVJEDOČI O VJERSKOM ŽIVOTU ŽUPE: „SVI SMO AKTIVNI U DANOM TRENU. OVO JE JEDNA PREKRASNA ŽUPA. OSJEĆAM JEDNO VELIKO ZAJEDNIŠTVO, VELIKU LJUBAV ŽUPLJANA.

PONOSAN SAM NA SVOG ŽUPNIKA MUŽINU, SVOG ŠKOLSKOG KOLEGU I NADAM SE DA ĆEMO I DALJE SURAĐIVATI S UDRUGOM SV. VINKA, NA DOBROBIT SVIH NAŠIH ŽUPLJANA I NA RADOST NAMA. JER UVIJEK SE KAŽE: LJEPŠE JE DAVATI NEGO PRIMATI. MISLIM DA ĆEMO TAKO NASTAVITI DALJE.“

Gradili kuću paralelno s crkvom

Ljiljana Pahljina i njena obitelj prvi su susjedi crkve sv. Pavla; gradili su kuću paralelno s crkvom. Najljepše joj je bilo kad su došli stanovati uz crkvu, svjedoči ona. Uključila se nesebično u raznorazne župne aktivnosti. „Prije sedam godina uključila se i kod posjeta pulskom zatvoru (svake srijede molimo Krunicu, nas pet-šest). To je jedno divno djelo. Više dobivamo mi koji idemo, nego oni, a shvatila sam da su to ljudi koji su samo u jednom trenu pogriješili, ali imaju vremena da isprave.“ Iz svog životnog iskustva svjedoči o silnoj snazi molitve. „Preko molitve može se postići sve. Ali molitva srcem, i onda djelo pokazati životom. Zajednica kad moli, to je veličanstveno. To je uslišanje! Jedno je kad se moli sam, a drugo zajednica. I ta ljubav koja nas nosi. Uvijek želim svjedočiti snagu molitve. Kad daš srce, onda Bog radi preko mene; ne ja, on po meni.“

Voditelj je župnog Caritasa u dva mandata, član Udruge sv. Vinka i član Župnog vijeća – Bogomil Vuković svjedoči o vjerskom životu župe: „Svi smo aktivni u danom trenutku. Ovo je jedna prekrasna župa. Osjećam jedno veliko zajedništvo, veliku ljubav župljana. Ponosan sam na svog župnika Mužinu, svog školskog kolegu i nadam se da ćemo i dalje surađivati s Udrugom sv. Vinka, na dobrobit svih naših župljana i na radost nama. Jer uvijek se kaže: ljepše je davati nego primati. Mislim da ćemo tako nastaviti dalje.“

Mirko Tomić koji je u ovoj župi od 1986. sjeća se lijepo suradnje s pok. župnikom Krebelom i pamti ga kao vrsnog

propovjednika te zaključuje: „Poslije njega dobili smo, hvala Bogu, vlč. Mužinu koji je isto dobar propovjednik.“

Spomenka Bistričić, članica Župnoga vijeća, velikoga zbora i Udruge sv. Vinka Paulskoga, koja je kao odrasla primila sakramente kršćanske inicijacije, pomaže župniku u raznim aktivnostima i svjedoči o svom obraćenju i vjeri. „Moram reći da me u vjeru uveo pok. Marcel Krebel koji je s tolikom toplinom i žarom govorio o ljubavi prema svakom čovjeku, o Majci Božjoj. Ja sam prigrnila vjeru i vjera je za mene tlo po kojem čvrsto hodam.“ Iz više misli i razmišljanja mons. Krebela, koje je bilježila, posebno izdvaja jednu njegovu misao, prikladnu u ovoj Godini vjere, koju je izrekao vjernicima na Badnjak 2007. kad je bio teško bolestan: „Budimo zahvalni što Gospodin stavlja pred nas mogućnost da propovjedamo vjeru, ne samo riječju već djelom i životom. A na nama je da odlučimo otvoriti srce Isusu i ciniti dobro. Molimo jedni za druge, oprostimo jedni drugima i pokušajmo u ovim danima mira i ljubavi slaviti Gospodina.“ K tome je Spomenka pridodata: „S istim žarom sadašnji naš župnik Mužina gorljivo nas zove, na nedjeljnim propovijedima poziva sve župljane, da se uključimo, da jedni drugima pomažemo.“

Za veliku gradsku župu sv. Pavla u Puli moglo bi se danas reći da je duhovni i vjerski vidikovac koji je snažno zaorao brazdu u vjerskom životu Grada i Biskupije.

Dan posvećenog života u Puli

Upulskom samostanu sv. Antuna Padovanskog, u subotu 2. veljače tradicionalnim dijecezanskim sretom redovnika i redovnica proslavljen je blagdan Prikazanja Gospodinova i Dan posvećenog života. Prigodno predavanje pred četrdesetak redovnica i redovnika održao je profesor moralne teologije, isusovac o. Ivan Fuček, koji je trenutno duhovnik u pulskom Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“. Uvodnim riječima dobrodošlice okupljenima se obratio gvardijan samostana sv. Antuna o. Mate Trinajstić koji je na poseban način pozdravio i o. Bernarda Barčića, koji će ove godine, u 103. godini života, proslaviti 80. obljetnicu misništva. O. Fuček je svoje izlaganje podijelio na dvije tematske celine. U prvom dijelu predavač se osvrnuo na aktualne teme sadašnjeg trenutka, prvenstveno na dijatribu glede zdravstvenog

odgoja te nazočnima posvijestio moralno sociološke okolnosti u kojima živimo, s posebnim naglaskom na različite aspekte kulture smrti i frontove njezina promicanja kroz rušenje tisućljetnog sustava vrijednosti. „Zadnjih godina srušen je tisućljetni ispravni sustav vrijednosti, mediji govore o silnoj znanstvenoj podlozi, ali to je laž“, rekao je predavač, „mi imamo tisućljetu podlogu, ona nam govori enciklikama, poput Humanae Vitae, Veritatis Splendor, Deus Caritas Est, u Istini o primordijalnom braku Adama i Eve, Istini koja je potvrđena rođenjem, životom i uskrsnućem Isusa Krista te njegovim riječima ‘Ja sam Put Istina i Život, i nitko ne dolazi Ocu osim po meni.’“ O. Fuček se potom osvrnuo na pojam gender ideologije te ustvrdio kako „nastojanja promicatelja te struje, koja zagovara mogućnost izbora rodnog identiteta neovisno o biološkom spolu, urušava temelje poretka društva koje u posljednjih 2400 godina karakterizira uređenje civilizacija više kulture.“ Slijedom osvrta na aktualne rasprave glede zdravstvenog odgoja, predavač je naglasio pitanje: „Što nam preostaje, za naš svećenički i redovnički rad te poslanje evangelizacije, u takvim okolnostima? Sve protivštine imaju nas potaknuti na obranu evanđelja, obranu Istine.“ Predavač je prvi dio izlaganja zaključio pozivom na revaloriziranje zavjeta čistoće koja „drži uzde svih kreposti“. U drugom dijelu o. Fuček je progovorio o sagledavanju osobe Blažene Djevice Marije iz sociološko-psihološke perspektive u tadašnjem povijesnom kontekstu te detaljno objasnio poseb-

ne poteškoće koje su u danim okolnostima pratile Svetu Obitelj prije i nakon Isusova rođenja. Predavač je na kraju izrekao jedan kratak osvrt na vrijednost Katekizma Katoličke Crkve, pohvalio njegovu sažetu formu – Kompendij te iznio izuzetno pozitivan sud glede revidirana katekizma za mlade „Youcat“.

U nastavku susreta sudionici su imali prigodu pristupiti sakramenu pomirenja, a nakon toga uslijedila je misa koju je predvodio biskup u miru Ivan Milovan, u slavlju s redovnicima. Biskup je u uvodnom pozdravu istaknuo kako je blaženi papa Ivan Pavao II. proglašio blagdan Svjećnice ujedno i Danom osoba posvećenog života te naglasio kako je to zahvala redovnicama i redovnicima za njihovu službu u Crkvi. Propovjednik je potom pojasnio značenje Prikazanja Gospodinova u hramu u simbolici događaja i aktera tog biblijskog zapisa. Nakon homilije uslijedila je uobičajena obnova redovničkih zavjeta. Ovogodišnjem susretu istarski su se redovnici i redovnice odazvali u velikom broju pa je tako bilo predstavnika franjevaca ofm i konventualaca, pavilina, a od ženskih redova bilo je predstavnica Zajednice sestara milosrđnica sv. Vinka Paulskog, Zajednice sestara Družbe kćeri milosrđa samostanskog trećeg reda sv. Franje, Zajednice župskih sestara, Zajednice sestara uršulinki, Zajednice sestara Klanjateljice Krvi Kristove, Zajednice sestara Milosrdnog Isusa i jedna sestra Zajednice sestara Služavki Maloga Isusa. (G.K.)

„S čime ću doći pred Gospodina?“

Geslo su ovogodišnje Molitvene osmine za jedinstvo kršćana bile riječi proroka Miheja: „S čime ću doći pred Gospodina?“

PUŁA Molitvena osmina za jedinstvo kršćana i ove je godine u Porečkoj i Pulskoj biskupiji tradicionalno započeta u petak 18. siječnja, svečanim koncelebriranim misnim slavljem u pulskoj pravoslavni katedrali Uznesenja BDM, koje je predstavio biskupijski povjerenik za ekumenizam, o. Bernardin Filinić, a koncelebrirali su župnik domaćin, generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac i pokorničar pulskog katedralnog stolnog kaptola sv. Tome Apostola preč. Željko Staver. O. Filinić je u prigodnoj homiliji prikazao, na globalnoj, svjetskoj razini, trenutno stanje i pojedine uspjehe u nastojanjima zbližavanja različitih kršćanskih vjeroispovijesti. Tijekom osmine mise su, kako je to već uobičajeno, na tu nakanu održane u sedam pulskih gradskih župa, a završeno je biskupskim misnim slavljem u župi sv. Pavla na blagdan Obraćenja sv. Pavla, tijekom čega je predstavitelj, biskup u miru mons. Milovan, blagoslovio krunu za kip Majke Božje u toj crkvi. (G.K.)

PREDSTAVA ZA DJECU POREČKE ŽUPE

Povodom blagdana Bogojavljenja, tri daronosca novo-rođenu Kralju, članovi Neokatekumenskog puta župe Poreč, uprizerila su predstavu za djecu župe, kao što već tradicionalno čine dvadesetak godina. Cilj je ove predstave bio djecu uvesti u događaj Isusova rođenja na njima razumljiv način, upoznati ih s likovima Svetih triju kraljeva, kao protutežu komercijaliziranim *Djedovima Mrazevima i Božićnjacima*. Interaktivnim pristupom, kombinacijom biblijskog teksta i glumačke mimike, pjesmama prilagođenih dječi i svima zanim božićnim pjesmama, uspjeli su stvoriti zanimljiv ugođaj na koji su najprije odgovorila djeca zajedničkim pjevanjem i pljeskanjem, a zatim su se s oduševljenjem pridružili odrasli. Na kraju je sve zajedno pozdravio župnik vlč. Željko Zec te izrazio nadu da se dogodine predstava održi za sve župljane, u Bazilici. (N. Kalac)

ŽUPA SV. ANTUNA PUSTINJAKA KRŠAN
I VIJEĆE ZA OBITELJ I DUHOVNOST LAKA
POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

organiziraju:

HODOČAŠĆE 29. 4. – 1. 5. 2013.

PTUJSKA GORA – MARIAZELL – WIENER NEUSTADT – EISENSTADT – GRAZ

Za sve informacije nazvati : Kršan, 863-182, 098 567 234, 091 762 8311; Labin, 852-482.

PRILIKOM PRIJAVE UPISUJE SE IME I PREZIME, MJESTO I DATUM ROĐENJA, BROJ PUTOVNICE, BROJ TELEFONA ILI MOBITELA I UPЛАЋУЈЕ 50 EURA.

Hodočasnici mogu biti iz čitave Istre, dobro se javiti tijekom mjeseca veljače, a potpun iznos plaćen do 8. travnja (oko 160 eura).

Za organizaciju: Lorena Sergović, Kršan
Vlč. Milivoj Koren, Labin

Odobrena beatifikacija žrtve komunizma

VATIKAN Papa Benedikt XVI. odobrio je Kongregaciji za kauze svetaca, tijekom audijencije 20. prosinca u kojoj je primio pročelnika te Kongregacije kardinala Angela Amata, da proglaši dekrete o proglašenju čuda, mučeništva i herojskih kreposti više slugu Božjih. Jednim se od tih dekreta svećenika Porečke i Pulsko biskupije Miroslava Bulevića priznaje mučenikom, ubijenim, kako se navodi u dekretu, in "odium fidei" odnosno iz mržnje prema vjeri.

Otom velikom događaju za hrvatski narod, Crkvu u Istri i Hrvatskoj prenosimo izjavu biskupa Dražena Kutleša koju je dao za HKR.

„Datum beatifikacije vlč. Miroslava Bulevića bit će određen naknadno. Nakon što nas je obradovala vijest o proglašenju blaženim vlč. Miroslava

**„AKO SE VJERNIKU
DOGODE NEZGODE ZBOG
NJEGOVIH PRINCIPIA,
ON NEĆE OSTATI SAM
JER ĆE MU KRIST BITI
BLIŽE NEGO IKADA. KADA
ČOVJEK NEŠTO PODNESE
ZA SVOJU VJERU, TO JE
PUT DA SE BOLJE SJEDINI S
KRISTOM.“**

Bulevića, mi ćemo se morati s prefektom Kongregacije za kauze svetih kardinalom Angelom Amatom dogovoriti o datumu proglašenja. Nadamo se da bi to moglo biti početkom rujna, ali još ćemo o tome pobliže izvijestiti javnost“, rekao je Biskup.

Mons. Kutleša, osvrćući se na Bulevićovo mučeništvo, naglasio je da je progostvo prilika da se kršćanin iskaže: „Trenutak kad izgleda da nas kršćanstvo nešto košta jest trenutak da pred cijelim svijetom pokažemo svoju vjernost Isusu Kristu.“ Biskup podsjeća da su mučenici svoj život dali da bi nama bilo daleko lakše. Zato su nam putokaz kamo ići i zašto ići: „Ako se

vjerniku dogode nezgode zbog njegovih principa, on neće ostati sam jer će mu Krist biti bliže nego ikada. Kada čovjek nešto podnese za svoju vjeru, to je put da se bolje sjedini s Kristom.“

Iz okolnosti u kojima je mučen Miroslav Bulević puno se može naučiti i o ulozi Crkve kojoj je on bio vjeran. Zbog toga joj je progostvo i neizbjegljivo: „Neizbjegljivo je zato što je Crkva povezana sa svješću naroda i društva. Tamo gdje je dobro, Crkva će ga pohvaliti. Tamo gdje je zlo, Crkva će ga osuditi. Ljudi će neizbjegljivo pokušavati ušutkati glas savjesti. Krist uvijek treba svoje svjedoke, ne toliko one koji su spremni umirati za Njega, koliko one koji su spremni za Njega živjeti. Krist nije došao svijet učiniti ljepšim, nego je došao nas učiniti boljima. Don Miro je to ostvario i zato smo dočekali taj trenutak da ga možemo slaviti kao blaženog. Jedan jednostavan svećenik, jedan običan čovjek, ovdje između nas, ali koji je znao iskoristiti svoj trenutak.“ Biskup Kutleša vjernike potiče na upoznavanje svetačkog lika novoga blaženika.

(IKA/L)

Hrvatska medijska promidžba

ANU CVITAN

Stručnjaci smatraju kako osnovne metode promidžbe – **poput cenzure alternativnih informacija, ograničavanja slobode u medijima, ponavljanja slogana i floskula, izmišljanja i promidžbe priča koje imaju snažan utjecaj na javno mnjenje, vraćanja u prošlost, poticanja mržnje prema svima koji su različiti, poticanja straha od neprijatelja koji se najednom nalaze svuda oko nas, učestalosti i upotrebe govora prepunog stereotipa, predrasuda i mržnje, koji zbog svoje kontinuirane prisutnosti u medijima, postaju dio svakidašnjeg govora među građanima** – karakteriziraju bilo totalitarna, bilo demokratska društva. Naravno, Hrvatska nije isključena. Današnja medijska slika svjedoči kako hrvatski mediji upotrebljavaju tipične metode promidžbe kako bi pojedine skupine ili pojedince unutar društva okarakterizirali kao neprijatelje.

Nakon što se počelo raspravljati o zdravstvenom odgoju u školama, odjednom su se na meti javne hrvatske televizije i ponekih tiskanih dnevnika, te nekih webnih portala našli svi oni koji su zagovarali pluralističko, dijaloško društvo. Civilne udruge, vjerske zajednice, novinari i znanstvenici koji misle drukčije od zadanih ideja, postali su medijske žrtve: cenzurirane su informacije koje je u svojoj emisiji „Slika Hrvatske“ iznijela novinarka Karolina Vidović Krišto, a u kojoj je razotkrila da je pozadina ovakvog spolnog odgoja zapravo filozofija rodne ideologije dr. Alfreda Kinseya. Zbog ove emisije novinarka je sankcionirana što se protivi članku 38. Ustava RH koji jamči slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i javnog nastupa te zabranjuje cenzuru. Počelo se širiti stereotipe i ponavljati uvriježene sloganе, kao primjerice izjave ministra znanosti, obrazovanja i sporta Željka Jovanovića kako „Crkva ni udruge nemaju što raditi u školama“ te kako Crkva ima srednjovjekovne stavove u 21. stoljeću. Prenaglašavanje pojedinih događaja, poput prosvjeda Koordinacije za sekularnu Hrvatsku koja se bori protiv utjecaja Crkve na Vladu, 16. siječnja, a o kojem se na HTV-u u središnjoj informativnoj emisiji dalo

više od 4 minute i o kojem je novinarka izvješčivala nekoliko puta uživo, umjetno se stvorila borbena atmosfera i napest te masovnost prosvjeda, na kojem je zapravo bilo dvjestotinjak ljudi. Kada je u emisiji Nedjeljom u dva gostova don Damir Stojić, urednik emisije Aleksandar Stanković upitao je svog sugovornika boji li se Crkva rodno-spolne ravnopravnosti zbog toga što se boji utjecaja žena u svojim redovima.

Kada je, s druge strane, riječ o prijedlogu Zakona o strateškim investicijskim projektima RH, u kojem se hrvatsko zemljište, šume, pomorska dobra, rudna ili vodna bogatstva mogu kupiti ili dobiti u koncesiju za 150 milijuna kuna, mediji su javnosti uskratili informacije. Organizirani su mnogi prosvjedi diljem Hrvatske, pokrenute mnoge akcije na društvenim mrežama o potpisivanju peticije protiv uvođenja takvog zakona, no na televiziji, još uvijek najraširenijem mediju, o tome se gotovo nije govorilo dok Konferencija HBK Iustitia et Pax nije uputila izjavu u kojoj poziva na to da se ne rasprodaju hrvatska javna dobra. Na ovu izjavu ministar gospodarstva Ivan Vrdoljak odgovorio je kako će uvažiti mišljenje Hrvatske biskupske konferencije onda kada ona predloži „suvisle izmjene“. Jedva se čuju informacije kako su protiv ovakvog zakona i Nezavisni hrvatski sindikati (NHS), Hrvatska udruga sindikata (HUS), Savez samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH), Udruga radničkih sindikata Hrvatske (URSH) i Savez udrug za zaštitu potrošača Hrvatske, pokret Occupy Croatia, udruga Zelena akcija... Neprofesionalnost i tendencioznost novinara i medijskih kuća očita je budući da alternativna mišljenja i informacije teško dolaze do šire javnosti, a kad i uspiju doći, onda su iskrivljene.

I dok se hrvatsku javnost „zabavlja“ stvarajući crno-bijeli svijet između države i Crkve (u kojoj se Crkva i civilne udruge koje se protive vladinoj politici opisuju kao državni neprijatelji), prikrivaju se mnogo veći problemi koji muče hrvatske građane: u zemlji je prema Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dana 3. veljače bilo 370 087 nezaposlenih; na trećem smo mjestu u Europi po stopi nezaposlenosti mladih (čak 38

%), ispred nas su samo Španjolska i Grčka; Hrvatska je prema izvješću o globalnoj konkurentnosti na 81. mjestu u svijetu (iza Crne Gore, Rumunjske i Makedonije); zemlja nam se nalazi i na listi rizika od siromaštva, Hrvatska je po siromaštvu na 5. mjestu u Europi, iza nje su samo Bugarska, Rumunjska, Litva i Letonija. Po stopi poreznog opterećenja dohotka Hrvatska je na 3. mjestu u svijetu. Držimo i 62. mjesto u svijetu po korumpiranosti. Da ne govorimo o stanju hrvatske privrede, poljoprivrede, zdravstva...

Mediji stvaraju ideološke podjele u društvu, služeći političkoj diktaturi, po onoj staroj latinskoj „dividi et impera“ (podijeli pa vladaj), dok se iza kulisa kuju neki drugi planovi za naše društvo, jednak ili čak više štetni od uvođenja jednog nastavnog predmeta u škole. Još se uvijek, međutim, nadam kako će Hrvatska jednog dana procvasti te da će se nadići neobjektivni, promidžbeni, nedijaloški način informiranja i površno političko dje-lovanje. Možda u proljeće, ali za to nam trebaju mudri ljudi koji će ujediniti snage i napraviti pozitivnu „revoluciju“ u našem društvu. Kad bi barem sve civilne udruge i vjerske zajednice nadiše pasivnost te se istim žarom i gorljivošću, kao što su to pokazale u slučaju zdravstvenog odgoja, zauzimale i za navedene egzistencijalne hrvatske probleme.

JOB: I U PATNJI JE ZDURA BITI ČOVIK

ANNA CVITAN

Knjiga o Jobu, odnosno *Libar od Joba*, starozavjetna je knjiga koja propovijeda život pravednika patnika, čovjeka koji svoju patnju ničim nije zaslužio, ali koji se zbog toga ne odriče Boga.

POREĆ U Gradskoj knjižnici Poreč 15. je siječnja predstavljena knjiga stara približno 2500 godina. Radi se o starozavjetnoj Knjizi o Jobu sada, međutim, napisanoj, to jest prepjevanoj, na čakavski dijalekt Istre. Prevesti starozavjetni tekst na čakavski dijalekt uspjelo je

pjesniku Dragi Orliću, koji je 2003. zajedno s Danijelom Načinovićem preveo također i Pjesmu nad pjesmama (Kanat vrhu svih kanti).

Knjiga o Jobu, odnosno *Libar od Joba*, starozavjetna je knjiga koja propovijeda život pravednika patnika, čovjeka koji svoju patnju ničim nije zaslužio, ali koji se zbog toga ne odriče Boga. Njegova je veličina upravo to što je i u svojoj nevolji i kušnji ostao vjeran. Job je unatoč svom zlu koje ga je odjednom okružilo uspio sačuvati svoje dostojanstvo.

Drago Orlić je na predstavljanju knjige spomenuo kako je u svom djedu Frani prepoznao Joba, „čovika koji se kroz život muči“, ali istodobno prihvata svoju zbilju i zadovoljan je što je živ. Priznaje kako je Joba prepoznao i u mnogim ljudima koji

trpe, ali koji unatoč svoj težini života ostaju ljudi.

Daniel Načinović, koji je zajedno s Tomislavom Milohanićem predstavljao *Libar*, smatra kako je čakavski dijalekt prijevodom ove biblijske knjige podignut na jednu višu razinu te kako je, iako je bio na kušnji, dokazao svoju melodičnost, doraslost i bogatstvo u izričaju.

Aktualnost Jobova egzistencijalizma, iako preveden na zavičajni izričaj, ne gubi na svojoj univerzalnosti. U Jobu, kako kaže Milohanić, svaki mali čovjek vidi i dio svoje sudbine. Priča o Jobu jest priča o svakom čovjeku koji kroz vlastitu dramu preživljavanja i susretanja nesreće ipak ostaje uspravan, „zdura biti čovik“, jer svoju sigurnost temelji u Bogu koji je „čoviku razum u srce vrga“ i „petehe kukurikati navadija“.

Politička vlast koja živi od stvaranja podjela

 MARIO SOŠIĆ

Cilj te politike nije rješavanje bilo kakva hrvatskog problema, već stvaranje novih sukoba, čime se oslabljena i podijeljena Hrvatska dovodi u ovisnički odnos prema vanjskim imperijalnim snagama.

Mnogi, od predstavnika vlasti do finansijskih i gospodarskih eksperala, najavljuju kako će 2013. godina biti za Hrvatsku «teška godina». Ako će 2013. biti teška, onda ni naredne neće biti luke. Kad se to iznosi, onda se prvenstveno misli na razna gospodarska i društvena kretanja i indekse čiji je trenutni i dugoročni smjer suprotan onom što nazivamo stabilnim i razvijenim društvom. Zabrinutost se prvenstveno vezuje uz strah od gubitka vlasti i visokog profita, a ne uz bezizgledan položaj naroda. U takvoj jednoj dramatičnoj situaciji, kakva je Hrvatska, valjalo bi, po jednostavnijoj logici, pridobiti, ujediniti i usmjeriti politiku i narod prema iznalaženju «puta spasa» i u tome tražiti glavni društveni angažman. A kakav bi to trebao biti put spasa? Pa takav da se smanje podjele i razlike u našem društvu, da u tom spašavanju «sebe i države» svi sudjelujemo odgovarajućim doprinosom i da se to pokuša primarno ostvariti oslanjajući se na vlastite snage te uz onu vanjsku pomoć koja nas neće dovesti u dužničko ropstvo ili koja će se naplatiti našim, još sačuvanim, javnim dobrima (šumom, vodama, obalom...).

Politika proizvodnje problema

No, potpuno je razvidno kako se tom logikom ne rukovodi ni politička vlast, od dolje na gore, a ni hrvatska gospodarsko-finansijska oligarhija. Prvoj je cilj kako raznim političkim spinovima i podvalama za stvarne probleme optužiti neke bivše ili postojeće društvene strukture, i to na način

da se izmišljaju i nameću nove problemske i svadalačke teme, da se preko njih pridobivaju brojne «devijantne i naivne društvene skupine», koje su im ideološki, svjetonazorski i birački vjerne i koje će nadalje potpirivati društvene sukobe i provoditi bezumne kampanje tamo gdje procijene da je to korisno za vladajuću koaliciju. U tom kontekstu treba sagledati i protumačiti radikalnu ljevičarsku okupaciju svih poluga javnog djelovanja i javnog servisa (kultura, kazalište, film, mediji, izdavaštvo, HRT, sveučilište, instituti, diplomacija, udruge za ljudska prava...) na samom početku promjene vlasti i sadašnje stvaranje protudemokratskih i protunacionalnih borbenih ešelonu od raznih ateističkih udruga i alternativnih spolnih zajednica, koje jurišaju na tradicijske i kršćanske vrijednosti hrvatskog društva. Cilj te politike, naravno, nije rješavanje bilo kakva hrvatskog problema, već stvaranje novih sukoba, čime se oslabljena i podijeljena Hrvatska dovodi u ovisnički odnos prema vanjskim imperijalnim snagama, i to takvima, koji bi sadašnjoj lijevo-boljševičkoj vladajućoj strukturi trebali, i mogli, osigurati još koji izborni mandat.

Oni drugi, gospodarsko-finansijski monopolisti i oligarsi, u svom neoliberalnom kanibalizmu isključivo smjeraju ostvarenju visokih profita bez imalo socijalne osjetljivosti i domoljubne orijentacije, tako da za njih uopće nisu bitni društveni problemi. Takav jedan, šef HT-a, nedavno reče: «Pa mi ne pozajemo sentimentalnost.» Dakle, oni nisu tu da rješavaju društvene probleme. Naprotiv, oni se u njima najbolje snalaze. Čak ih i stvaraju, ako ih nema, jer bez njih, u uređenom društvu i državi, oni ne bi mogli raditi «što ih je volja».

Dakle, i ovakva politika i finansijski gospodari, djeluju u istom smjeru – ne rješavaju, već dodatno stvaraju društvene probleme (krize). Iz tog razloga, kriza je naša zajamčena pratiteljica dok dominira ovakva vlast, ovakvi odnosi i ovakva ideologija.

Hrvatsko-istarski trenutak

Naznačimo, za dodatnu ilustraciju gornjih teza, nekoliko aktualnih pojavnosti u Hrvatskoj i Istri.

U godinu dana vladanja Kukuriku koalicije, prema javno iznijetim podacima i trendovima, nije riješen (a to je obećala na izborima i za to dobila povjerenje birača) ama baš nijedan negativni gospodarski ili društveni problem. Ali je zato proizvedeno mnogo novih sukoba i problema, i u toj je mjeri podijelila hrvatsko društvo tako da danas gotovo nema nekog društvenog projekta, neke reforme ili nekih kadrovske rješenja, javnog interesa ili umjetničkog performansa oko kojeg se ne formiraju suprotstavljene ocjene, protivna gledišta i oprečni interes.

U Istri su, za razliku od Hrvatske, društveni sukobi već dvadesetak godina veoma priklješteni, nemaju «demokratskog zraka» da izađu na vidjelo pa se prikazuje kako ih tobože nema. Kako je, pak, to moguće? To je moguće, na «istarski način», tako što su si te moćne strukture i skupine koje oblikuju lokalnu i dijelom koalicisku vlast, osigurale medijsku, finansijsku, birokratsku, civilno-društvenu i represivno-pravosudnu kontrolu i zaštitu, gdje nema mogućnosti da dođe do ugroze tih struktura s bilo koje strane. Takva vlast ima u Hrvatskoj jedinstven i neviđen «istrijanski demokratski legitimitet» – da radi što hoće, kad hoće, koliko hoće, kako hoće i za koga god hoće, bez imalo bojazni za gubitkom vlasti.

Uoči skorašnjih lokalnih izbora, odjedanput se podiže politički cirkuski šator i radi se preko ovlađanih medija predstava za «pokorne istarske građane». Izmišljaju se ili stvaraju nepotrebni i nebitni sukobi, pričaju se fantastične priče, laže se na sve strane, sve s ciljem očuvanja vlasti.

Zar ima onih koji ozbiljno misle da se sve moguće devijacije, nesposobnosti, netolerantnosti, bahatosti, nemoralnosti i ostale negativnosti, jedne dvadesetogodišnje rigidne vlasti i ideologije, mogu okrenuti nabolje samo kojim kadrovskim osvježenjem, a bez promjene samog tog sustava i političkog miljea? Pa, dovoljno smo iskusni da bismo mogli dati krivi odgovor. Tko pogriješi, nema se pravo buniti. Zbog toga se, valjda, Istra i ne buni!

Okrunjen kip Majke Božje

Proslavom blagdana Obraćenja sv. Pavla u pulskoj župi sv. Pavla zaključen je hod po crkvama povodom molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Misu je predvodio biskup Milovan i blagoslovio krunu na kipu Majke Božje

PULA U petak 25.siječnja svečanim biskupskim misnim slavljem, pod predsjedanjem biskupa u miru mons. Ivana Milovana, u pulskoj župi sv. Pavla proslavljen je župni blagdan koji je ove godine uveličan blagoslovom novopostavljene krune na kip Blažene Djevice Marije. Kruna je dar pulske obitelji Butići, koja je prije nekoliko godina također poklonila krunu za Gospin kip u obližnjoj župi sv. Josipa. Uz mons. Milovana concelebrirali su generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, biskupijski povjerenik za ekumenizam o. Bernardin Filinić, župnik župe sv. Antuna o. Tomislav Hršić, vicerektor pulskog Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ preč. Josip Kolega, župnik domaćin i pulski dekan preč. Milan Mužina, mons. Vjekoslav Milovan, vlč. Ivo Borić i vlč. Atilije Nefat. Mons. Milovan se na početku prigodne homilije prisjetio vremena osnivanja te župe i tijeka odabira

njezina naslovnika, nebeskog zaštitnika. „Grad Pula u tim olovnim vremenima, sedamdesetih godina prošloga stoljeća, bio je lučki, kozmopolitski, i izrazito vojni grad; odabir upravo najvećeg vizionara kršćanstva za naslovnika ove župe kao da je sugerirao župi evangelizacijsko poslanje u toj tada tako ‘raskršćanenoj’ sredini“, rekao je Biskup. Propovjednik se zatim osvrnuo na potrebu produbljivanja

vjere, napose tijekom ove Godine vjere, prema preporuci Svetog Oca, putem svih, uobičajenih i izvanrednih sakramentalnih, pastoralnih, liturgijskih, duhovnih, karitativnih i inih sadržaja koje partikularne Crkve provode, kako bismo što bolje upoznali vjeru te, prema riječima sv. Petra, „bili spremni dati odgovor onima koji od vas traže obrazloženje vaše kršćanske nade“. (G.K.)

BDIJTE SA MNOM - bit palijativne skrb!

DR. SC. JULIJANA FRANINović
MARKović

Što je to palijativna skrb?

Palijativna skrb (PS) potpuna je skrb o bolesniku koji je suočen s teškom bolešću kada je liječenje usmjereni na bolest iscrpljeno, a smrtni ishod predviđljiv. Skrb uključuje i obitelj za vrijeme bolesti člana obitelji i u vrijeme žalovanja. PS usmjereni je na poboljšanje kvalitete života i smanjenje patnje. To čini liječenjem boli i ostalih fizičkih simptoma, poput smetnji disanja, povraćanja, iscrpljenosti, nakupljanja tekucine, itd., te smanjenjem psihičke, socijalne i duhovne patnje. PS moguće je pružiti jedino timskim radom liječnika, medicinske sestre, socijalnog radnika, psihologa, farmaceuta, svećenika i drugih. Zajednica također sudjeluje u stvaranju palijativne skrbi jer se odlučuje za brigu o čovjeku u nemoći i trpljenju. Iako se PS najčešće odnosi na bolesnike s rakom, PS trebaju i neurološki bolesnici, plućni, srčani bolesnici, dijализirani, a poseban oblik palijativne skrbi odnosi se na djecu i starije osobe. I dok je u većini zemalja EU palijativna skrb već desetljećima uspostavljena, u Hrvatskoj je tek u naznakama. U Istarskoj županiji započela je 2005. godine, najprije volonterska palijativna skrb, a 2011. profesionalna PS pri Istarskim domovima zdravlja.

Iskustvo teške i/ili smrtonosne bolesti bliske osobe u nama budi tjeskobu i sjećanje na silne potrebe i trpljenja bolesnika, osjećaj usamljenosti i napuštenosti kako od sustava (zdravstva, socijalne i ine skrbi), tako i bližnjih (kolega, prijatelja, društva).

S čime se teško bolesna i/ili umiruća osoba suočava

Na fizičkoj razini najčešći je simptom bol, koju možemo dobro kontrolirati ispravnom procjenom, primjenom i kontrolom odgovarajućih lijekova. Ipak, potrebno je pojasniti da bol nije uvijek samo zbog bolesti tijela, već može biti psihičke naravi (strah, tjeskoba, usamljenost) ili duhovne

Palijativni tim Istarske županije, s lijeva: dr. J. Franinović Marković, dr. A. Ivančić, dr. D. Brumini, D. Kuzmanović psiholog, M. Milani viša med sestra, dr. T. Peharda, I. Grahovac mr. ph.

naravi (neizmirenost, praštanje), stoga je ispravnije govoriti o „totalnoj boli“.

Na psihičkoj se razini također događaju promjene. Kada je čovjek suočen s teškom bolešću i strahom od smrti, sve se promijeni i različito reagiramo. Često se bolest negira („liječnici su se zabunili ili zamjenili nalaze“) ili se čovjek usamljuje i ne želi razgovarati o bolesti. U našoj je kulturi to dosta čest oblik izbjegavanja suočavanja s bolešću jer se „o tome“ ne smije govoriti. Zamislite koliko je bolesnik usamljen koji zna (a uvijek zna) da nije moguće liječiti bolest, a o tome ne može razgovarati s najbližima! Ponekad se ulazi u cjenjkanje s Bogom („ako ozdravim, onda ću ...“), ponekad u depresiju, a najpovoljnije je kada se suočimo s bolešću i surađujemo u održavanju što bolje kvalitete života i mogućih aktivnosti.

Na socijalnoj razini mnogobrojne su teškoće jer bolest osiromašuje obitelj, a kada je bolesna osoba i jedini hranitelj, tada je stanje uistinu vrlo teško. Pribavljuju se potrebni i nepotrebni lijekovi i pripravci, potrebna su različita pomagala (kreveti, madraci...). Članovi obitelji idu na bolovanje kako bi briñuli o bolesniku, pa kreditna zaduženja, sve to vuče i bolesnika i obitelj u neimaštinu. No, to nije jedino, raniji nas prijatelji ne posjećuju, kolege s posla sve manje zovu, što sve vodi u socijalnu izoliranost i dodatnu usamljenost.

Trpljenje se na duhovnoj razini najrjeđe prepoznaje, a ono je gotovo redovito prisutno, pri tome nije od značaja vjerska pripadnost ili nepripadnost. Pitanja koja su ranije samo ovlaš dodirivala naše postojanje postaju izvorom duboke patnje. Postavljamo si pitanje smisla života, patnje, kamo idemo i idemo li uopće, je li ovakav život dostojan čovjeka, potreba za pomirenjem s Bogom, sakramentima. Potreba za pomirenjem s bližnjima (djeca – roditelji) što znatno utječe na stanje bolesnika.

Iako je liječenje usmjereni na bolest iscrpljeno, bolesnici mogu živjeti kvalitetno ukoliko je bol dobro kontrolirana, prepoznata psihička, socijalna i duhovna patnja. Nužna je edukacija svih profesionalnih članova palijativnog tima: liječnika, medicinskih sestara, svećenika ...pa i volontera.

U ovom dijelu života, koji zovemo umaranjem, život je najintenzivniji, sve je istinito i na neki način pravedno. Nije dovoljno biti samo liječnik, svećenik, medicinska sestra, prijatelj, volonter, ono što bolesnik očekuje od nas jest naše znanje, ali i ono što je u našem srcu, našim mislima i našoj duši, očekuje da bdijemo s njim. Palijativnu skrb činimo svi mi i profesionalci i zajednica, stoga kada je u vašoj blizini teško bolesna osoba, postoji mnogo načina kako možete sudjelovati u skrbi.

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI: Vjekoslav Spinčić (I)

Prilog za uvid u život i djelo Vjekoslava Spinčića povodom 80. obljetnice smrti

✉ DR. SC. MAJA POLIĆ

Istarsko područje tijekom povijesti dalo je nekoliko ne samo zaslužnih, već i znamenitih Hrvata, koji su tijekom niza stoljeća utiskivali pečat na sudbinu svojega zavičaja, ali i krajeva izvan njega, pa čak i udaljenijega, stranog svijeta. Tako, uz najznamenitijega Istranina svih vremena – Matiju Vlačića Ilirika – u novije doba, u XIX. i XX. stoljeću, najznačajnija je osoba Istre dr. Juraj Dobrila, u to doba jedan od rijetkih Hrvata na tronu biskupa Porečko-pulske i Tršćansko-koparske biskupije. Pored toga najistaknutijeg hrvatskog narodnog preporoditelja te vođe prvega preporodnog i političkog naraštaja istarsko-otočnoga hrvatskog svijeta u XIX. stoljeću, ovdje spominjemo i jedinoga hrvatskog bana iz Istre – dr. Matku Laginju, inače političara druge generacije istarskih hrvatskih narodnih preporoditelja. U tu skupinu naročito zaslužnih i istaknutih osoba iz redova istarskih Hrvata unatrag 200 god. ubrajamо i Vjekoslava Spinčića, i to zahvaljujući njegovu plodnome djelovanju na nekoliko područja. Ovdje ćemo dati osvrt na Spinčićevu djelatnost, počevši od njegova sazrijevanja kao političara, pokušavajući sa suvremene znanstvene točke gledišta utvrditi njegovo mjesto i ulogu.

Revolucionarna 1848.

Vjekoslav Spinčić rođen je revolucionarne antifeudalne 1848. god. u Spinčićima, na Kastavštini, u imućnoj hrvatskoj seoskoj obitelji, kakvih u ono doba nije bilo mnogo u austrijskome dijelu Austro-Ugarske Monarhije, u čijem su se sastavu nalazili Istra i Kvarnerski otoci. Prvi utjecaj na njegov preporodni i politički razvoj imali su gimnazijski profesori u tadašnjoj Rijeci, redom

hr-
vatski
rodoljubi,

na čelu s Franom Kurelcem. Spinčić je odabrao svećeničko zvanje potaknut idealizmom, žećeći biti na čelu svoje pastve, smatrajući da će na taj će način znatno pomoći rješavanju potreba svojega naroda. Studij teologije završio je u Trstu, gdje je svjedočio ugroženosti Hrvata i Slovenaca koji su tamo obitavali. Pored toga, odvažio se na dodatno obrazovanje, pa je u Beču i Pragu završio studij povijesti i zemljopisa, što mu je otvorilo vidike, ali i dalo širi, svjetski pogled na zbivanja.

U politički pokret Spinčić ulazi 60-ih god. XIX. stoljeća, i to kao pristaša nacio-

nalno-političke i ideološke orijentacije biskupa Josipa Jurja Strossmayera i kanonika dr. Franje Račkoga, koja se temeljila na južnoslavenskoj koncepciji okupljanja naroda na jugu tadašnje Habsburške Monarhije, ugroženih od Beča i Pešte, a kasnije od Rima i Berlina. Na mlađoga je sjemeništarca i bogoslova utjecao i slovenski te hrvatski preporoditelj i svećenik, Slovenac Franjo Ravnik, inače prvi urednik prvoga hrvatskog glasila za Hrvate Istre i Kvarnerskih otoka, kalendara *Itran*. U njemu je Spinčić započeo svoju dugu, višedesetljetu plodnu publicističku djelatnost. No, u idućim desetljećima, napose nakon stradanja pravaša Eugena Kvaternika 1871. godine, Spinčić mijenja svoje stajalište o hrvatskoj politici i političkoj budućnosti. Utjecaj na njega imao je i pravaš dr. Laginja, stoga Spinčić, vjerujući da će se Hrvati osloboediti stranih pritisaka jedino oslanjajući se na vlastite snage, postaje pravašem, što će ostati do kraja života.

Prva – isključivo svećenička – generacija istarskoga i kvarnerskog područja upravo je na svojim plećima iznijela težak teret početaka hrvatskoga narodnog preporoda, stvorivši čvrste temelje na kojima se plodno nastavila preporodna djelatnost drugoga naraštaja. Toj drugoj generaciji, pored svećenika (Spinčić i Matko Mandić), pripadala je i laička inteligencija, čiji je vođa spomenuti pravnik dr. M. Laginja.

Povod izbacivanja iz profesorske i nadzorničke službe

Prvo zaposlenje Spinčić je dobio u prepartniji u Kopru pa je na taj način mogao neposredno djelovati na izobrazbu nekoliko generacija učitelja upravo u jeku narodnoga preporoda i političkih borbi s gospodarski i politički nadmoćnjim talijansko-talijanaškim protivnikom, koji je provodio sustavnu i organiziranu denacionalizaciju i silovitu talijanizaciju. Taj je sloj – imajući podršku viših austrijsko-njemačkih vlasti – nastojao pod svaku cijenu zadržati stoljetne privilegije svojih predaka i zauštaviti nezadrživo pokretanje većinskog podjarmljenog hrvatskog stanovništva. Spinčić je ubrzo – zahvaljujući svojoj stručnosti – postao dugogodišnji školski nadzornik za zavičajne kotareve Kastav i Volosko. Početkom 80-ih god. postaje zastupnikom Istarskoga sabora u Poreču i na tome je mjestu ostao sve do obustave rada toga tijela u Prvome svjetskom ratu. Bio je i predsjednikom saborskog kluba hrvatsko-slovenskih zastupnika, a neko je vrijeme bio i član Pokrajinskoga sabora za Istru i Kvarnerske otoke.

**“NEPOSREDAN POVOD
NJEGOVA IZBACIVANJA
IZ PROFESORSKE I
NADZORNIČKE SLUŽBE BIO JE
NASTUP NA GOSPODARSKOJ
IZLOŽBI U ZAGREBU. TOM
JE PRIGODOM U GOVORU
NAGLASIO DA JE ISTRA
HRVATSKA ZEMLJA TE
DA SE TREBA UJEDINITI
S BANSKOM HRVATSKOM
U JEDNU CJELINU. OVAJ
JE SPINČIĆEV ISTUP
OCIJENJEN KAO POZIV DA SE
ZATRESU TEMELJI DVOJNE
MONARHIJE. TAKO SU SE NA
NJEMU SUPROTNOJ STRANI
NAŠLE NE SAMO TALIJANSKO-
TALIJANAŠKE STRUJE VEĆ
I AUSTRIJSKO-NJEMAČKE I
MAĐARSKE. PROTIVNICI SU
TADA POSTUPILI RADIKALNO
– REKOH – 1892. GOD. SPINČIĆ
JE OTPUŠTEN IZ PROSVJETNE
SLUŽBE.**

Njegova djelatnost bila je vrlo zapažena kako na hrvatskoj, tako i na slovenskoj te talijanskoj strani. Ovdje kao bitno ističem opći uspjeh hrvatskoga pokreta i Spinčića, osobno krajem 80-ih i početkom 90-ih godina XIX. stoljeća. Naime, do 1891. god. u Parlament austrijskoga dijela Monarhije u Beču, zahvaljujući protalijansko-talijanaškome izbornom redu, redovito su birani talijansko-talijanaški te vrlo rijetki hrvatski zastupnici. Te je godine, zahvaljujući hrvatskome nacionalnom pokretu, hrvatska strana dobila dva poslanička mandata, od kojih je jedan pripao Spinčiću. Ovaj uspjeh, kao i njegova zapažena istupanja u Istarskome saboru i na istarskoj pozornici uopće, bili su odlučujući za Spinčićevu kažnjavanje.

Neposredan povod njegova izbacivanja iz profesorske i nadzorničke službe bio je nastup na Gospodarskoj izložbi u Zagrebu. Tom je prigodom u govoru naglasio da je Istra hrvatska zemlja te da se treba ujediniti s Banskom Hrvatskom u jednu cjelinu. Ovaj je Spinčićev istup ocijenjen kao poziv da se zatresu temelji Dvojne Monarhije. Tako su se na njemu suprotnoj strani našle ne samo talijansko-talijanaške struje već i austrijsko-njemačke i mađarske. Protivnici su tada postupili radikalno – rekoh – 1892. god. Spinčić je otpušten iz prosvjetne službe. Za to nije bilo prosvjetno-pedagoškoga opravdanja, već su to bili isključivo politički razlozi jer on nije zapostavljao izobrazbu talijanske mladeži u Istri. Talijanski su učenici bili u manjini, ali su imali sve obrazovne pogodnosti. Spinčić je samo nastojao da se više pažnje posveti mnogobrojnijoj, ali znatno slabije školovanoj hrvatskoj mladeži. I ne samo to, tada je i fizički uklonjen iz Istre, i to u Goricu. Time je izgubio zastupničko mjesto u Istarskome saboru. Također, zbog udaljenosti onemogućen mu je politički rad u Istri i Kvarnerskim otocima. Ipak, Spinčić se u Gorici snašao, a i dalje je održavao živu vezu s istarskim i kvarnerskim područjem. No, za njega nije bila sramota što je izbačen s posla; upravo obrnuto – Spinčić je postao još poznatiji i cjenjeniji, a njegovo hrvatsko držanje poticajno je djelovalo na politički sve svjesnije Hrvate Istre. Zapravo, u međuvremenu je tako uspješno i tako duboko ušao u politički život da mu protivnici bitnije nisu mogli nauditi. (nastavlja se)

Proslava sv. Blaža u Grožnjanu

GROŽNjan u Grožnjanu je u nedjelju svečano proslavljen nebeski suzaštitnik Grožnjanu Sv. Blaž.

Misno slavlje predvodio je vlč. Geremija Massa, župnik iz Baderne, a u suslavlju su sudjelovali: vlč. Alen Žufić, grožnjanски župnik, i vlč. Izidor Sekicki. U vrlo nadahnutoj propovijedi vlč. Massa istakao je i obrazložio kršćansku ljubav. Svečanosti euharistijskog slavlja doprinio je grožnjanски crkveni zbor, uz pratnju Christine Zubin i Timee Crisman na orguljama. Nakon misnog slavlja, uz blagoslovljene svjeće, svećenici su obavili tradicionalni obred grličanja, uz molitvu za duševno i tjelesno zdravlje vjernika, posebno za zdravlje grla, uz molitvu "Po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika, oslobođio te Bog od bolesti grla i svakog drugog zla!" Istovremeno su vjernici mogli dodirnuti ili poljubiti relikviju sv. Blaža. Tijekom cijelog tog vremena pjevalo je zbor "Lavanda" iz Novigrada, uz ravnjanje prof. Branislava Ostojića. Grožnjanška župna crkva bila je ispunjena župljanim i ostalim vjernicima, među kojima je bio i grožnjanški načelnik Rino Duniš. Nakon svete mise održano je tradicionalno pučko slavlje i druženje župljana u općinskoj dvorani, uz glazbenu skupinu "Trio Šaltin". (V.D.M.)

Radjanje duhovnih zvanja za obnovu Crkve

✉ STANKO JOSIP ŠKUNCA

Biskupijsko-misijsko sjemenište «Redemptoris Mater» u Puli

Osjećajući sve veće pomanjkanje klera u Istri, biskup Bogetić, koji je od prije poznavao Neokatekumenski put, došao je na ideju da se u Istri osnuje misijsko sjemenište «Redemptoris Mater». Kad se ljeti 1991. u Puli zatekao Kiko Arguello, utemeljitelj neokatekumenata, izrazio mu je želju za osnutak sjemeništa. «Bog sluša biskupe» – odgovorio mu je te je izrazio spremnost da na tome poradi. Početkom kolovoza 1991. Kiko je u Pazinu pred četrdesetak svećenika i nadbiskupom Tamarutom iz Rijeke govorio o Neokatekumenskom putu i malim zajednicama gdje se, između ostalog, rađaju duhovna zvanja za obnovu Crkve. «Gdje ima svećenika misionarskog duha, podiže se duh svecenstva.» Na godišnjoj konvivenciji odgovornih s područja Jugoslavije krajem rujna 1991. javilo se 11 mladića za sjemenište, a desetak dana kasnije, na konvivenciji itineranata u Porto S. Giorgio u Italiji potvrđena je odluka da se u Istri osnuje sjemenište. Budući da se u Hrvatskoj upravo tada zahuktavao rat, Kiko je odlučio da se tamo neće slati drugi mladići, osim s područja Jugoslavije. Još se nije znalo gdje bi to sjemenište imalo biti. Zasad će sedam mladića stanovati kod obitelji neokatekumena u Puli i svaki dan putovati na Teologiju u Rijeci na 1. tečaj. Biskup ih je dopratio u Rijeku 11. listopada, a dekret o osnivanju sjemeništa potpisao je na blagdan Bezgrešne Djevice 8. prosinca 1991. – u jeku rata. Ideji da se bogoslovii nastanu u Franjevačkom samostanu u Pazinu suprotstavile su se sestre Male franjevačke zajednice, svjetovnog instituta, koje su ovaj samostan upravo obnovile za svoje duhovne susrete. Razmišljalo se i o izgradnji novog sjemeništa u okolini Pazina, «ali Providnost je stvar bolje vodila», tj. sazrijevala je misao da se sjemenište

osnuje u Puli, gdje ima više neokatekumenskih zajednica i da se tu pomalo uspostavi i Teologija, ali gdje? Pula je puna vojarni koje tada, nakon pada Jugoslavije, gube svoj smisao. Ne bi li se jedna mogla dobiti za ovu plemenitu svrhu? Zamoljene su vojne i državne vlasti i početkom kolovoza 1992. kao pravo čudo dode odobrenje da se za potrebe sjemeništa daje na korištenje prazna vojarna «Vitomir Širola Pajo» na Verudi. Uskoro je, na Blagovijest, 25. III. 1993., u obnovljenoj vojarni osnovano i otvoreno sjemenište «Redemptoris Mater», uz veliku svečanost i ugledne goste. Na čelo Sjemeništa u službi rektora postavljen je vlč. Janez Oberstar, vrijedan svećenik iz Ljubljane. Na jesen 11. XI. 1993. otvorena je i Visoka bogoslovска škola u kojoj će predavati visoko kvalificirani profesori iz Hrvatske, Slovenije i Italije. Čim je bilo moguće, mladi nadareniji svećenici slani su na drugostupanjski studij kako bi se osposobili za profesore ovog učilišta. Ovdje se dobro prisjetiti da je biskup Rafaelle Radossi (1942. – 1947.) razmišljao i pripremao teren za osnutak sjemeništa u Puli, ali ga je u tome zaustavila nova politička stvarnost u Istri. Imenovan je nadbiskupom Spoleta gdje se rodio Piergiorgio de Angelis, prvi zaređeni svećenik pulskog sjemeništa «Redemptoris Mater» (1994.), i sadašnji njegov rektor. U ovom sjemeništu redovito se odgaja i studira tridesetak bogoslova koji po završetku studija služe u Istri i u drugim

biskupijama i misijama. Iz sjemeništa su dosad (2012.) proizšla 52 svećenika, od kojih na župama Porečke i Pulske biskupije djeluje njih dvadesetak. Koliko bi župa u Istri bilo prazno, da biskup Bogetić nije slušao Duha Svetoga!

Neokatekumenski put i drugi pokoncilski pokreti u Istri

Drugi vatikanski koncil vođen Duhom Svetim donio je smjernice za obnovu Crkve u ovim novim vremenima materijalizma, hedonizma i konzumizma. Taj je Duh istovremeno pokrenuo nove karizme i pokrete u Crkvi da bi tu obnovu oživotvorili (folklori, neokatekumeni, karizmatici, kuršilji...). Od svih ovih karizama, u Istri se najsnažnije ukorijenio Neokatekumenski put. Neokatekumenske zajednice rodile su se u Istri za biskupa Nežića, ali ih je nadasve podržao biskup Bogetić, ukoliko ih je i sam otprije poznavao i njegovao. Prve kateheze održane su u korizmi 1979. u župama Katedrale i Sv. Josipa u Puli, na kraju kojih su osnovane tri zajednice: u župama Katedrale, Sv. Josipa i Sv. Antuna. Katehisti itineranti (vlč. Giacomo Rainieri iz Bergama, Giorgio Carnelos, đakon iz Trsta, i Lucia Toso, učiteljica iz Venecije) stigli su iz Italije i besplatno održali kateheze, osnovali i godinama pratili i prate ove i tolike nove zajednice po Istri (Pula, Poreč, Pazin, Sv. Petar u Šumi...) i u cijelom području bivše Jugoslavije.

Nakon petnaestak kateheza organizira se zajednički dvodnevni boravak (konvencija) izvan župe gdje se razmatra Govor na gori, tumači Euharistiju i na kraju prisutne pita žele li ući u zajednicu i započeti Neokatekumenski put. Oni koji potvrđno odgovore uključuju se u zajednicu koja se okuplja dvaput tjedno, na službu Riječi i na Euharistiju. Put se odvija u raznim stupnjevima (tzv. prijelazima, po uzoru na obrednik Inicijacije) tijekom više godina s ciljem da se na temelju Riječi Božje, zajedništva i liturgijskih slavlja (tzv. «tronog») ide prema zreloj vjeri i svjedočenju Evandelja. Riječ «neokatekumenat» uzeta je iz činjenice da samo krštenje i vjeronauk u djetinjstvu najčešće nisu dovoljni da ljude dovedu do zrele i angažirane vjere potrebne za ova vremena, pa se kršteni pozivaju da produ tzv. pokrsni katekumenat (put vjere) koji nisu imali priliku obaviti prije krštenja, kako je to bivalo u prvotnoj Crkvi. «Svijet je pun krštenih koji žive poganski i zato volim Neokatekumenski put» – kaže kard. Castrillon. »Danas nije poanta krstiti obraćene, nego obratiti krštene», reći će kard. Tettamanzi. Neki su nakon Koncila govorili o zahlađenju u Crkvi, a onda »najednom je Duh Sveti zapuhnuo i naglo otvorio vrata novim pokretima koji pomlađuju Crkvu...» (kard. Ratzinger)

Danas u Istri neokatekumenat djeluje u 16 župa u ukupno 31 zajednici s preko 700 braće i sestara. Ne ide Put tako brzo i bez poteškoća. Kao i svaka nova karizma u Crkvi i neokatekumenat ima svoju oporbu, često u kleru, koji vole isticati samo njihove slabosti (elitizam, zatvaranje u male zajednice i odvajanje od župne zajednice), a ne gledaju pozitivne plodove (obnova vjere, učvršćenje braka, brojna djeca, duhovna zvanja). Uostalom, svaka duhovna obnova počinje u manjim skupinama, da bi naknadno djelovala kao kvasac. Krhki zanos, dužina i zahtjevnost Puta, često kritički stav nekih svećenika, razlozi su zbog kojih dobar dio početnika ne ustraje na Putu, premda priznaju duhovnu korist što su je stekli u zajednicama. Svi su pape nakon Koncila, a oni valjda imaju Duha, podržali i preporučili neokatekumenat, no i danas ima svećenika koji ga odbijaju. Nekad se čekalo što će reći papa, Rim, a danas? Zar nije divno znati da nekoliko stotina neokatekumena u Istri gori od želje i žrtvuje se, možda više od samih svećenika, da bi se na ovom prostoru proširilo Božje kraljevstvo? I nitko ne misli da su oni jedina nova snaga u Crkvi. Sve su zajednice i pokreti blago Crkve: karizmatici, molitvene grupe, trecoreddci (FSR), FRAMA, KUMI, vikendaši, i zato ih sve treba podržavati.

Obnova župne crkve sv. Petra i Pavla u Gologorici

GOLOGORICA: Unutarnja obnova crkve počela je u jesen 2009. i većim je dijelom završena do zime 2012. kada je Božić proslavljen u obnovljenoj crkvi. U obnovu je utrošeno oko pola milijuna kuna, a pri tome su najveći dio troškova podnijeli vjernici župe koji su sudjelovali svojim novčanim, materijalnim i drugim prilozima. Angažiranjem bivšeg državnog tajnika Ive Bubića dobivena su značajna sredstva resornog ministarstva u bivšoj vladni. U obnovi je pomogla Porečka i Puljska biskupija te Općina, a novčane priloge dali su i hrvatski iseljenici s ovih prostora

nastanjeni od Švedske do Kanade čija je pomoć omogućila dosadašnju obnovu.

Obnova nije do kraja dovršena te se ove godine pripremaju novi zahvati na pokrajnjim kapelicama, koru i klupama, a u izradi je i novi kameni oltar koji će, prema sadašnjim planovima, biti uskoro gotov te će župljani Gologorice slaviti Uskrs s novim oltarem. *Uzdam se u Božju pomoć i pomoći dobrijh ljudi da ćemo to uspjeti ove godine završiti i ovim putem svim vjernicima, dobročiniteljima i izvođačima još jednom od srca zahvaljujem*, riječi su župnika domaćina vlč. Ante Stjepanovića. (L)

Rak pluća treba otkriti dok se još može izlječiti

MR. SC. GORAN POPIĆ

UHrvatskoj se provodi nacionalni program ranog otkrivanja niza kroničnih bolesti. Posebno se to odnosi na maligne bolesti. U probiru ugroženih osoba i ranom otkrivanju raka masovno se radi niz jednostavnih pretraga. Primjerice: za rak vrat-a maternice – uzimanje obriska, za rak dojke – mamografija, za rak prostate – pretraga krvi, za rak debelog crijeva – pretraga uzorka stolice. Međutim, nema programa ni preporuka za rano otkrivanje najpogubnijeg od svih – raka pluća. U velike većine oboljelih od raka pluća, u njih 85 posto, bolest se otkriva prekasno, kada je bolest već dobrano uznapredovala, pa su izgledi za uspješno liječenje vrlo loši.

Postoji li jednostavna pretraga kojom se može otkriti rani stadij tog najsmrtonosnijeg raka? Otkriti ga dok je manji od zrna graška? Da! To može bronhoskopija. I to ne obična, već ona koja rabi autofluorescenciju. Objasnimo te izraze. Bronhoskopija je pregled dišnih putova savitljivim, plastificiranim instrumentom,

promjera oko 6 milimetara. Bronhoskop se uvodi kroz nos ili usta, sve do donjih dišnih putova. Valja naglasiti da taj pregled nije bolan, nije opasan, traje kratko, obično nekoliko minuta. Uz minijaturnu videokameru u bronhoskopu postoji cjevčica kroz koju se mogu uzeti uzorci za razne pretrage. Postoji osobit model bronhoskopa kojim se može promatrati fenomen autofluorescencije. Što je autofluorescencija? To je prirodno svojstvo dišnih putova da, nakon što su osvijetljeni, počinju i sami odašiljati svjetlost. Svjetlucaju poput malenih krijesnica ili svitnjaka. Ali to se svjetlucanje, fluoresciranje, ne može vidjeti pri običnom osvijetljenju, nego tek ako se uključi poseban izvor plave svjetlosti. Tek tada se lako mogu uočiti razlike između zdravog i bolesnog tkiva. Bolesna područja dišnih putova slabo ili nikako ne fluoresciraju. Tako i područja gdje se razvija rak. Slika je toliko precizna da se mogu uočiti promjene veličine nekoliko milimetara! Ovakvo se rak može otkriti u najranijem stadiju. Pri tome još treba dodati da plućni rak ima osobit tempo razvoja: od prve stanice do velikog tumora može proteći čak

deset godina. Tek u zadnjoj fazi razvoja tumor počinje ubrzano rasti, postane vidljiv na rendgenskoj slici, a pacijent osjeti simptome bolesti. Kašlj, u iskašljaju mu se javlja krv, ima bolove u prsima, tjelesno propada. Otkrivena u uznapredovalom stadiju bolest ima vrlo lošu prognozu.

Zbog čega ova duga priča? Zbog toga što Opća bolnica u Puli, jedina u širokoj okolici, posjeduje upravo takav instrument – bronhoskop s autofluorescencijom. Njime se, uz ostalo, mogu vidjeti i malene promjene na dišnim putovima iz kojih se može razviti rak. Šteta je da se ta mogućnost ne koristi češće, pa i kao dio sistematskog pregleda. Pacijent za ovaj pregled ne mora imati nikakve pripreme – specijalističke, laboratorijske ili rendgenske nalaze – samo uputnicu obiteljskog liječnika.

Tko bi trebao doći na bronhoskopiju s autofluorescencijom? Osobe koje imaju vrlo visoki rizik za razvoj plućnoga raka. To su: svi dugogodišnji pušači, zatim osobe koje su bile izložene azbestnim prašinama, oboljeli od kroničnog bronhitisa te osobe kojima je netko od rodbine bolovao od raka pluća.

U SPOMEN

DOBRI LJUDI NE UMIRU

PÍCAN: Na Svetoga Stjepana, 26. prosinca 2012., napustila nas je i u miru se preselila Gosподinu u 94. godini života teta Katica Grbac iz Pićna.

Teta Katica, rođena Benić (tako su je od milja svi zvali i poznavali), bila je rođena 26. ožujka 1919. u selu Merleti, u župi Gračišće. Potjecala je iz velike obitelji i bila je jedno od devetoro djece u svojih roditelja. Od najranijeg djetinjstva život ju nije mazio pa je već sa 7 godina otišla iz roditeljske kuće i počela zarađivati za svoje preživljavanje, najprije ondašnjim služenjem kod jedne obitelji u selu Orič u župi Pićan. Tu je čuvala ovce i radila i druge poslove. Otuda je otišla služiti u Pićan, gdje su joj dali raditi na ispomoći u jednoj trgovackoj radnji, potom je čistila i u školi, a dugo je godina vodila domaćinstvo župniku vlc. Ivanu Štokoviću dok je bio na službi u Pićnu, a redovito je, i sama, čistila i uređivala glavnu župnu crkvu u Pićnu. Dok je služila u Pićnu, teta Katica je tu upoznala i svog supruga Frančesku Grpcu s kojim je

Katica Grbac

osnovala i svoju obitelj. On je umro 1963. U braku su imali dvojicu sinova, Aurelija, koji je umro 90-tih godina u Domu za osobe s mentalnom retardacijom u Sarajevu i Milija kojega je također pokopala, a koji je umro u Italiji gdje je živio i imao svoju obitelj.

Tako je teta Katica najveći dio svoga života proživjela sama u svojoj kući u staroj jezgrici Pićna, odmah do zvonika. Ali kao što je zvonik i simbol i glas i pjesma i tuga i ured i duh nekoga mjesta, tako je i teta Katica zasigurno bila dobri duh i glas grada Pićna. Makar je bila sitna po građi, uviјek kratko podšišane kose kao djevojčica, makar je rano ostala udovica, makar joj je jedan sin bio trajno hendikepiran i makar je i svoju djecu nadživjela i rano ih pokopala i makar je za svoj život morala zarađivati doslovno već kao malo dijete, i to onim težim i „nižim“ poslovima, ona je svejedno hrabro i optimistično podnosila sve svoje životne tuge. Sasvim je sigurno da je snagu za sve u životu crpila

iz svoje duboke pobožnosti i čiste odanosti Bogu. Ona je iskreno vjerovala u Boga i sva mu se prepustila. Od krunice se nikad nije odvajala i svakodnevno ju je molila. S njezina lica nije silazio blagi osmijeh, s njom su svi rado pričali jer ona je slušala svog sugovornika i svakome bi se obraćala samo lijepim riječima, bilo da se radilo o starcu ili djetu, muškarcu ili ženi. Teta Katica je bila dobra osoba i kao što se davala Bogu, tako se dava-la i ljudima. Ljudi su ju uvažavali i poštivali i često tražili pomoć od nje, u savjetu, ali i u novcu. Savjet je uvjek imala, a novca ako nije, tada bi ga sama išla pozajmiti da bi ga mogla dati onome tko ju je to zatražio. Sigurno je svojom dušom obogatila svakoga tko ju je poznavao i u srcu mu ostavila neki dobar i lijep trag.

Teta Katica je umrla u Domu za starije osobe u Grandićima u Barbanu, gdje je bila smještena posljednjih godina. Nikad ju nije napuštala želja da još jednom vidi svoj Pićan, gdje je i pokopana i čeka uskrsnuće u Gospodinu.

Neka joj Gospodin podari pokoj vječni i neka počiva u miru. (D. S.)

Zaneta: Botra, jeno cigansko lito se nismo vidile.

Franica: Vero nismo, botra, je temu uzdavna. Pasala je Svičnica, Sveti Blaž...

Zaneta: Sveti Blaž – snig i daž! Sveti Foško – ledon ploska! su znali zaganati naši stari.

Franica: I svetega Valentina smo kumpanjali i on nas. Smo zakorakli u korizmu..

Zaneta: Inšuma, kozimene su te situacije ča se praše oko tih novih zakoni... ta kopja će se lome proti Crikvi....Kako da Crikva nismo svi mi krstijani!? Pak to s tin četrtin modulon zdravstvenoga odgoja ča ga priforcu meću u škole našoj dici...

Franica: Puš' me ča, tužna ja! Ki će udgajati dicu, ko neće fameja!? I tako današnja mladetina preveć brzo uzdrije, a potle su u dugo ditinjasti. Nikako priuzeti odgovornost; ča duže ustati zuz maternu travesu i trpezu.

Zaneta: Ču ti povidati ča me je inbatilo tu prvu šetemanu. Mi se povirila moja šći da je zajubjena u jenega mladića. 'Mamo, ča da delan!? Se ne poznamo ni tri miseca, a moj ragač bi me stija zaprositi', mi špjega ona. 'Znaš ča, šćeri, neka da, dokle te ni spozna', je udgorin ja. 'Potle bi

se moga pridomisliti i udmrazići...'.

Franica: Inšuma, si sakranunska. A si vidila naš list Ladonju u novenruhu, u noven vištitu; narihtanu i svu u koloru?

Zaneta: Vero san. I ti moren reći da mi se jako pježa. Tako fešno regulana, mogla bi se Ladonja prodavati i na kioskima. Ča ti se para!?

Franica: Veramente ! I tamo bi se je tribalo ponuditi.

Zaneta: Ter forši bi bilo i dobro. Naša Ladonja ima štabele, narodnjačke korene i juštu brazdu ki je puštila za sobon.

Franica: Reći ti ča češ, ma steši ni ga ča je kad naši plovani lipa najave svaki novi broj Ladonje krstijanima prid oltaron u crikvi i priporuče virnen puku: štijte, to je naše štivo, tote piše o našim judima, o našin župami...

Zaneta: Ko nećemo mi sami štititi, ki će umisto nas, pitan ja tebe!? Trča ni čuda škarte štampe okolo nas, i svakufoz - bi se reklo – manipulacij i mediskega šušora.

Franica: Vero pak je, brižna nan sriča kamena!

Zaneta: Dajmo si kuraja, botra!

Franica: Dovidova!

SV. POTVRDA

U izdanju nakladnika "Josip Turčinović" d.o.o. Pazin izašla je knjiga č. s. Branke Matika:

SV. POTVRDA – Priručnik za župnu katehezu, Pazin, 2013.

SV. POTVRDA

Priručnik za župnu katehezu

Ovaj je priručnik plod promišljanja, rada i iskustva te želi pomoći u ostvarenju ciljeva koje zadaje Katolizam. Sasvim je jasno da župna kateheza u mnogome ovisi o samoj osobi katehete, ali i o ozračju župne zajednice u kojoj se ona održava. Ipak, i ovaj priručnik može pomoći kako bismo na pravi način prenijeli duh vjere na naše mlade u najosjetljivijem razdoblju njihova života.

Stoga posebno želim zahvaliti č. s. Branki Matika i njezinim suradnicima koji su se prihvatali toliko važnog i zahtjevnog posla u pripremi ovog priručnika na dobrobit sviju, poglavito mladih koje nam je Bog povjerio.

Samo onaj tko svoju vjeru primjereno poznaje i koji je s ponosom prihvata, može biti svjedokom vjere u svom vremenu i životu. Sva naša nastojanja na tom planu stavljamo u ruke našem novom blaženiku Miroslavu Bulešiću, mučeniku sv. potvrde, koji svojim životom i svojom žrtvom ostaje svijetlji primjer svjedočanstva vjere.

(Iz Predgovora, mons. Vilim Grbac, predstojnik Katehetskog ureda Porečke i Pulske biskupije)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evanđelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr

fotocentar
DIGITAL FOTO - VIDEO STUDIO

Oproštaj mons. Ivana Bartolića od lindarskih župljana, 3. veljače 2013.

KOPLAST d.o.o.
proizvodnja, trgovina i prijevoz

Brajkovići 1g - Pazin - tel: 052/ 691 200
fax: 052/ 691 124 - koplast@koplast.hr
www.koplast.hr

proizvodnja i prodaja plastičnih vaza i kontejnera za sadnju cvijeća i povrća
prodaja krovnih i pregradnih izolacionih panela
zastupnik za supstrate STENDER